Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען.

לאדזשער פאלקסבלאט

Nr. 42 | Łódź, Wtorek, 18 lutego 1930 | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ שבט תר"ץ | Nr. 42

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געפסלט דעם מאנדאט פון דעפ. ווישליצקי

ווארשא, 17 טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דאס העכסטע געריכט האט היינט בעטראכט די אנקלאגע, וועגען די וואהלען צום סיים און סענאט אין לוצק—ראוונער. דאס העכסטע געריכט האט גע'פסלט די סיים־וואהלען אין לוצק־ראוונער קרייז און די וואהלען צום סענאט אין דער גאנצער וואהלינער וויעוואדזשאפט. מיט דאזיגען אורטייל פערלירען זייערע סיים־מאנדאטען צוו. אנר. וואצלאוו ווישליצקי און פירשט ראדזיוויל, וועלכע זענען געוועהלט געווארען פון דער סאנאציע־ליסטע.

ס'איז נאך שווער פעסטצושטעלען, וואס פאר סענאט־מאנדאטען דער מאנדאט פון יורישען סענאטאר צאל, וועלכער איז אויך געוועהלט געווארען אויף דער ליסטע פון סאנאציע־בלאק.

אין די קרייזען פון די סאנאציע האט דער דאזיגער אורטייל ארויסגערופען א מהומה. אונזערע ראווגען וואהל־קרייזן האט די סאנאציע א ראנק דעם, וואס סיזענען גע'פסלט געווארען איינע ליסטעס, אפגעהאלטען א געוואלדיגען נצחון. דער רעגירונגס־קלוב האט היינט וועגען דעם ענין אפגעהאלטען א ספעציעלע זיצונג.

קולוארען האט מען היינט געשמועסט, אז אויף דער דינסטאג'דיגער זיצונג פון סיים וועט דאשינסקי ענטפערן אויפ'ן ארויסטריט פון מארשאל פילסודסקי געגען איהם.

סיים־מארשאלעק דאשינסקי וועט ענטפערן אויף די ערקלערונגען פון מארשאל פילסודסקי

ווארשא, 17 טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעריכט וועלכען מארשאל פילסודסקי האט צוגעשטעלט וועגען די געשעהענישען אין סיים דעם 31 אקטאבער גיט מען איבער, אז דער סיים־מארשאלעק דאשינסקי האט בעשלאסען צו ענטפערן. דער ענטפער זאל געהאלטען ווערען אין א שארפען טאן און אין איהם וועט געשילדערט ווערען ווי אזוי ס'זענען צוגעגאנגען די געשעהענישען דעם 31 אקטאבער.

ס'איז נאך שווער פעסטצושטעלען, וואס פאר אן איינפלוס די פערשארפטע בעציהונגען וועלען האבען אויף דער איצטיגער רעגירונג.

דער קאמף געגען סיים־מארשאלעק דאשינסקי ווערט ארויסגעטראגען אויסער דעם סיים אויך אויפ'ן געזעלשאפטליכען באדען: דער פוילישער ליטעראטען־פעראיין האט פונאנדערגעשיקט איינלאדונגען אויף א באל. אלס איינער פון די פראטעקטארען איז געווען אונטערגעשריבען מארש. דאשינסקי. איצט האבען אנגעהויבען אנקומען די איינלאדונגען צוריק מיט צושריפטען, אז די אדרעסאטען וועלען זיך נישט בעטייליגען אויף א באל, וועמענס פראטעקטאר ס'איז דער סיים־מארשאלעק דאשינסקי.

ווארשא, 17 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אויף דער דינסטאג'דיגער זיצונג פון סיים וועלען בעטראכט ווערען דער פארשלאג פון פ. פ. ס. וועגען אונטערהערען די טעלעפאן־געשפרעכען און דער פארשלאג פון די לינקע אפצושאפען די בעגרענצונגען פון די דעפוטאטען צוזאמענצורופען בעזירקס־פערזאמלונגען.

היינט איז פארגעקומען א בעראטונג פון „צענטראלעוו". די דריי צענטער־קלובען האבען מיטגעטיילט וועגען זייער קאמפראמיס־פראיעקט פון די קאנסטיטוציע־ענדערונגען. אין די סיים־

געשלאסען דער צוזאמענפאהר פון די „בית יעקב"-שולען

ווארשא, 17. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט האט זיך געענדיגט דער צוזאמענפאהר פון די „בית יעקב"-שולען. ס'איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א צענטראלע שול־ארגאניזאציע פון די „בית יעקב"-שולען. די אומגאנגס־שפראך אין די דאזיגע שולען זאל זיין יודיש. די ארגאניזאציע וועט זיין אונאפהענגיג פון דער אגודה און אין פראגען פון רעליגיעזען אונטעריכט וועט זי אונטערליגען דער מועצה גדולי התורה.

אין צענטראל זענען צוו. אנד. געוועהלט געווארען: ראגאווי, פיינגאלד, ראזענעס. אין עקזעקוטיוו־קאמיטעט – פרידענזאהן.

זעלבסטמארד פון אן'אדוואקאט אין לאדז

(2) אויף אנדזשעיא 5 וואוינט דער 40־יאהריגער אדוואקאט כטאגיסלאוו יורקאווסקי. ער איז געווען סינדיק פון דער אקציען־געזעלשאפט „יוליוש היינצעל" און אן'אייגענטימער פון א הויז אויף אנדזשעיא 27.

נעכטען, ווען זיין ווירטין האט איהם פארגעלאגט עסען מיטאג, האט יורקאווסקי ערקלערט, אז ער וועט נישט עסען, ווייל ער פיהלט זיך שלעכט און וועט זיך לעגען שלאפען. אין א פאר שעה ארום האט די ווירטין דערהערט א שטארקען כראפען, וואס ענליך צו גסיסה. זי האט באלד ארייגערופען ד"ר סמאלינסקער, וואס וואוינט אויפ'ן זעלבען הויף און צוזאמען מיט'ן הויז־וועכטער אויפגעבראכען די טיר. ווען זיי זענען אריין אין צימער, האבען זיי געטראפען אדוו. יורקאווסקי מיט א בראונינג אין האנד. נעבען איהם האט מען געפונען א פלעשעל מיט מארפיום, מיט וועלכען ער האט זיך פערסמ'ט. דער רעוואלווער האט נישט געהאט קיין אויסגעשאסענע קוילען. אין א גוסס'דיגען צושטאנד האט מען דעם זעלבסטמערדער אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די פאליצייאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז ביים זעלבסטמערדער האט מען געפונען 3 בריף. אין ערשטען בעט ער קיינעם נישט צו בעשולדיגען אין זיין מארד; אינ'ם צווייטען לאזט ער איבער זיין שטוב־ווירטשאפט דער ווירטין. דער דריטער בריף איז אדרעסירט צום זעלבסטמערדער פון ווארשאווער אדוואקאטען־ראט. אינ'ם בריף ווערט איהם מיטגעטיילט, אז דאס אפעלאציע־געריכט האט בעשטעטיגט דעם ערשטען אורטייל פון פאר 2 וואכען, אין וואס בעשטעהט דער אורטייל און וועגען, וואס פאר א ענין איז דערוויל נישט פעסטגעשטעלט געווארען. מ'רעכענט אבער, אז דער דאזיגער בריף איז די סבה פון בעגאנגענעם זעלבסטמארד.

וועגען פערצווייפעלטען שריט פונ'ם אדוואקאט, וועלכער האט אין לאדז געוואוינט אליין, האט מען באלד מיטגעטיילט אין ווארשא זיין ברודער, אינזש. יורקאווסקי, וועלכער איז נעכטען געקומען צו פאהרען קיין לאדז.

בצער עמוק אנו משתתפים בצערו על חברנו לייבל מייער למות צליו אמן

נ"ע

גיטל לאה

המקום ינחם אותו בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

חברה „תפארת צעירים" בלודז

וויכטיג פאר הויז־בעזיצער!

היינט איז דער לעצטער טאג צו בעקומען אן'איינטריטס בילעט צו דער

יעהרליכער גענעראל־פערזאמלונג

איז לאדזער קרעדיט־פעראיין

וועלכע קומט פאר מארגן, מיטוואך, דעם 19־טען פעברואר, 4 א זייגער נאכמיטאג אויף וועלכער עס בעדארפען דעצידירט ווערען, צווישען אנדערע, די פאר די הויז בעזיצער וויכטיגע אנטרעגע: 1) צו צאהלען פאר ריקשטענדיגע ראטעס נאר א האלב פראצ., 2) צו קענען צאהלען דאס אמארטיזאציע־קאפיטאל מיט פאנד־בריף אנשטאט מיט מזומן, מיט 4 מאנאט שפעטער ווי ביז איצט, 3) דאס אויסוועהלען פון דירעקטארען און מיטגלידער פונ'ם אויפזיכטס ראט אויף דעם ארט פון די, וועלכע זענען ארויסגעטרעטען לויט דער קאדענץ. דערביי בעדארפען אין דעם יאהר געוועהלט ווערען 5 יודישע מיטגלידער. עס איז צו בעמערקען פון געוויסע גרופען א טענדענץ צו וועהלען ווייניגער וועלכעס עס וואלט פערקלענערט דעם איינפלוס פון אונזער הויזבעזיצער־פעראיין – וואס אין דעם קיזים יאהר, אין וועלכען עס ווערען מאסענווייז יודישע הייזער געשטעלט צום פארקויף מצד דעם קרעדיט־פעראיין – וואלט עס געקאנט האבען שווערע פאלגען.

מיר פאדערן אויף אלע יודישע הויז בעזיצער צו שטעהן אויף דער וואך פון זייערע אינטערעסען און זיך צו באזארגען מיט אן'איינטריטס־בילעט צו דער גענעראל־פערזאמלונג, וועלכע מען קאן בעקומען אין לאדזער קרעדיט־פעראיין, פאמארסקא 21 נאר ביז היינט, 3 נאכמיטאג.

דאס יאהר מוזען אלע יודען איין אלע פראגען פון קרעדיט־פעראיין געהן געשלאסען. קיינער טאר נישט פעהלען!

די קאמיסיע

פאר אלע אנגעלעגענהייטען פון לאדזער קרעדיט־פעראיין ביים צענטראלען הויזבעזיצער־פעראיין (פיעטריקאווער 46)

ניי געגרינדעטע

קאאָפּעראַטיווע קאַלאָניאַל־הענדלער באַנק

צעגעלניאנא 15, טעל. 142-98

מאכט בעקאנט אלע קאלאניאל־הענדלער, אז די באנק איז שוין טעטיג און נעהמט אן אבשפארונגען, פקדונות, ערטיילט הלוואות, נעהמט־אן וועקסלען און פראכטען אויף אינקאסא און ערלעדיגט זעמטליכע באנק־אפעראציעס.

אלע קאלאניאל־הענדלער ווערען געבעטען זיך מאסענווייז צו פערשרייבען אלס מיטגלידער און די דעקלארירטע פאיען ווי אמשנעלסטען איינצוצאהלען.

מיט אכטונג דאס פרעזידיום

וו. אולינאווער, ז. קליין, ח. גאסליב

לאזשי

פאר 2 פריילינס, איז צו בעקומען. צו ערפאהרען אין קאלאניאל־געוועלב זגערזשער 12. 6186

אן ארט צום שלאפען

פאר א יונגערמאן בא אן אנשטענדיגער פאמיליע, מאצאטליך 12 זל., בעקוועהם און ציכטיג געלעגער. צו ערפאהרען נארוטאוויטשא 50 בא גוטפיין. 6135

געז. „הזמיר" זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

היינט, דינסטאג, דעם 18. פעברואר, 8.30 אווענד קומט פאר

א רעליגיעזער קאנצערט

מיט'ן אנטייל פון כאר און ארקעסטער אונטער לייטונג פון פראפ. פייוווישים מיט בעטייליגונג פון אבערקאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע

מ. קוסעוויצקי

ביים קלאוויר: פראפ. ל. לאקס. אויפגעפיהרט וועלען ווערען קאמפאזיציעס פון בירנבוים, זולצער, זילבערג, נאוואקאווסקי און הענדעל.

בילעטען פון 1.50 ביז 8 זל. צו בעקומען אין מוזיק־געשעפט פון ס. הערשקאוויטש פיעטריק. 70, בא ס. גרין (שמאהל־געשעפט). נאוואמיעסקא 15 אויך אין פילהארמ.־קאסע

קרן היסוד לודז.

זונטאג, דעם 23 פעברואר 8.30 אוו. קומט פאר

א קבלת פנים־אווענד

לכבוד דעם מיטגליד פון אקציאנס־קאמיטעט פון דער אלוועלטליכער ציוניסט. ארגאנ. און פון ראט פון דער יודישער אגענץ,

ד"ר אלכסנדר גאלדשטיין

(לאנדאן) דער חשובער גאסט וועט האלטען א רעפעראט א.ד.ט.: „דאס לעבען פון די יודען אין די עקזאטישע לענדער"

פילהארמאניע־זאל נארוטאוויטש 20.

טעזיסען: 1) די באגדאדער יודען אין אינדיען; 2) „בני ישראל" און עשרת השבטים; 3) די פערסישע יודען אין באמבעי; 4) די שווארצע יודען פון דרום־אינדיע; 5) די יודישע קהלה אין דער שטאט פון בודיסטישע פאגאדעס (ראנגון); 6) די „מאלייאי־כינעזישע" אינזעל־שטאט סינגאפור; 7) דער וועלט־קענ ב פון האלענדישען אינדיען און ארץ־ישראל; 8) 1200 יודען און 40 מיליאן מאלייען; 9) די ציוניסטישע פרו ען אין סינגאפור; 10) דאס יודענטום אין אויסטראליען און נייזעלאנד; 11) פון לארד־מער אין סידני ביז'ן פרעסיער־מיניסטער אין נייזעלאנד; 12) ארץ ישראל אין דער פרעסביטעריאנישער קאטעדראלע אין סידני; 13) די קריסטאדעלפיענס (גוים ציוניסטען) אין נייזעלאנד און אין אויסטראליען; 14) די יודישע יוגענד אין די ווייטע מדינות; 15) צווישען אסימילאציע און נאציאנאליזם; 16) נדחי ישראל און פדה ישראל

פראפ. ווייצמאן וועט רעזיגנירען

אויב ס׳וועט אויפגעצוואונגען ווערען דער פלאן פון א פארלאמענט אין א״י

ניו־יארק, 17 (יט״א טעלעגראפיש). דער „מארגען־זשורנאל" ברענגט אן אינטערוויו מיט פראפ. ווייצמאן, וועלכער האט געזאגט: אויב עס זאל אויפגעצוואונגען ווערען דער פלאן וועגען א פארלאמענט אין ארץ־ישראל וואלט איך בעסער רעזיגנירט, אבער פלאן איז נישט אנצונעהמען.

וואס שייך די ידיעות וועגען מיינונגס־פערשידענהייטען צווישען ווייצמאנען און ווארבורג זעגען זיי גרונדלאז. ס׳הערשט צווישען זיי א פולשטענדיגער הסכם, די טעכנישע שוועריגקייטען ביים ארגאניזירען די יודישע אגענץ וועלען בקרוב בעזייטיגט ווערען.

וואס שייך די ידיעות וועגען פלומרשטע יודיש־אראבישע אונטערהאנדלונגען אין לאנדאן, ווייסען די ציוניסטען גארנישט וועגען דעם, און אלע אונטערהאנדלונגען זענען אוממעגליך. כל זמן די אראבער וועלען נישט אנערקענען דעם מאנדאט און וועלען נישט מספים זיין די פרייער איינוואנדערונג קיין ארץ־ישראל.

געגען דער נאציאנאל־סאציאליסטישער העצע
אין די דייטשע הויכשולען

בערלין, (יט״א) דער רעקטאר פון דער פאליטעכניק אין בערלין פראפ. ראוועג האט פערבאטען די נאציאנאל־סאציאליסטען אויסצוהענגען וועלכע עס איז מעלדונגען אויף דער הויכשול, ווייל זייערע מיטטיילונגען האבען געטראגען א העצערישען כאראקטער. דער סענאט פון קעלנער אוניווערזיטעט האט אויפגעלעזט דעם נאציאנאל־סאציאליסטישען סטודענטען־פערבאנד פאר זיין שעדליכער טעטיגקייט.

פראטעסט געגען די אנטיסעמיטישע עקסצעסען אין קישינעוו

קישינעוו, (יט״א) א דעלעגאציע פון דער יודישער בעפעלקערונג האט זיך געווענדעט צום ארטיגען רעגירונגס־קאמיסאר מיט א פראטעסט געגען די אנטיסעמיטישע עקסצעסען און דער סקאנדאליעזער שטעלונג פון דער פאליציי. דער רעגירונגס־פארשטעהער האט פערשפראכען אויף דעם שטרענגסטען אופן צו בעשטראפען די שולדיגע. עס איז געשאפען געווארען א ספעציעלע קאמיסיע, כדי פעסטצושטעלען די שולדיגע, וואס זענען ענטשטאנען צוליב די עקסצעסען.

15 יאהר שווערע תפיסה
פראצעס פון מערדער פון א יודישען סוחר אין ארגענטינע

בערלין, (יט״א) אין לינעבורג איז פארגעקומען א פראצעס פון מאטהאס אסמוס קאפעלסען, וועלכער האט אין יאהר 1920 צוזאמען מיט זיין חבר בראש ערמארדעט אין ארגענטינא א יודישען סוחר און אנגעשטעלטען בעת א רויב־אנפאל. אקסמוס׳ען איז שוין פער־משפט געווארען דורכ׳ן ארגענטינער געריכט, איהם איז אבער געלונגען צו אנטלויפען קיין דייטשלאנד. לעצטענס האט מען איהם ארעסטירט און אנגעקלאגט אויפ׳ן סמך פון די ארגענטינא בעשולדיגונגען.

נאך לענגערע געריכטס־פערהאנדלונגען איז אקסעלסען פער־משפט געווארען אויף 15 יאהר שווערע תפיסה.

דער ערשטער טראנספארט וויין פון א״י קיין פראנקרייך

פאריז, (יט״א) דא איז אנגעקומען דער ערשטער גרויסער טראנספארט וויין פון דער קאלאניע ראשון־לציון. דאס איז דער ערשטער פאל נאך דער מלחמה, ווען די פראנצויזישע רעגירונג האט ערלויבט דער געזעלשאפט „כרמל־אריענטאל" אריינצופיהרען זייסען וויין פון ארץ־ישראל, וואס איז ביז־איצט געווען פערבאטען אין פראנקרייך. די ערלויבניש איז ארויסגעגעבען געווארען צוליב די רעליגיעזע בעדערפענישען פון די פראנצויזישע יודען, ווי אויך כדי צו געבען אן אויסדרוק דער סימפאטיע פאר׳ן ארץ־ישראל־אויפבוי־ווערק.

8 בודאפעשטער פוטבאליסטען
אנגאזשירט דורך דעם חיפה׳ער „הכח"

בודאפעשט, (יט״א). דא איז אנגעקומען דער יאנקעווי׳ס פון חיפה, וועלכער האט אנגאזשירט אכט פון די בעסטע היגע פוטבאל־שפילער פאר דעם חיפה׳ער „הכח".

די אינלאדונג פון די בודאפעשטער שפילער איז פארגעקומען א דאנק דער איניציאטיוו פון א געוועזענעם פוטבאלשפילער פון חיפה, וועלכער וואוינט שוין א רייה יאהרען אין ארץ־ישראל, כדי צו הויבען דעם ניוואו פון דער הארטיגער פוטבאל־מאנשאפט. מיט די אנגאזשירטע איז געשלאסען געווארען א קאנטראקט ביז דעם 31 דעצעמבער 1930, יעדער פון זיי וועט בעקומען 70 דאלאר א וואך.

די יעהרליכע פערזאמלונג
פון דייטשען פרא־פאלעסטינא־קאמיטעט

בערלין, (יט״א) דא איז פארגעקומען אונטער׳ן פארזיץ פון גראף בערנסדארף די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג פון דייטשען פרא־פאלעסטינא־קאמיטעט. דער טעטיגקייטס־בעריכט האט אויך אנטהאלטען אן אויספיהרליכען איבערבליק איבער דער ווירטשאפטליכער און פאליטישער ענטוויקלונג פון ארץ־ישראל.

דער קאמיטעט צעהלט איצטיגען מאמענט 197 מיטגלידער. די ביז־איצטיגע פערוואלטונג מיט גראף בערנסדארף בראש איז איינשטימיג אויס׳עוועהלט געווארען.

געזאמעלט 400 פונט פאר קרן־היסוד
אויף א באנקעט אין דאנציג

דאנציג, (יט״א). אויף דעם ערעפענונגס־באנקעט פון דער קרן־היסוד־אקציע אין דאנציג, וואס איז פארגעקומען אין דער אנוועזענהייט פון ה׳ קורט בלומענפעלד איז געזאמעלט געווארען 400 פונט לטובת דעם קרן־היסוד. די זאמלונגס־אקציע ווערט פארטגעזעצט.

מאסקווער גרויסע שוהל — א זיץ־ארט פאר אטעאיסטען

מאסקווא, 17 (י. ט. א. טעלעגראפיש). דער „וציק" האט בעשטעטיגט דעם בעשלוס צו פערוואנדלען די לענינגראדער כאר־שוהל אין א קולטור־הויז. דער בעשלוס וועט שוין דורכגעפיהרט.

די מאסקווער קאמוניסטען האבען זיך געווענדעט צום „וציק" צו בעשטימען די מאסקווער גרויסע שוהל אויף א זיץ ארט פאר די אטעאיסטען.

אפגעשטעלט דעם פערקויף פון כשר פלייש אין ווייסרוסלאנד

מאסקווא, 17 (י. ט. א. טעלעגראפיש). דער פערקויף פון כשר פלייש אין גאנץ ווייסרוסלאנד האט זיך אפגעשטעלט. אין א גאנצער רייה שטעט און שטעטלעך זענען פערמאכט געווארען אלע יאטקעס און דער פלייש־פערקויף איז איבערגעגעבען געווארען די קאאפעראטיוון, צו וועלכע די יודישע בעפעלקערונג האט נישט קיין צוטרוי.

פיהרער פון רוסלענדישען „החלוץ" פאהרט קיין א״י

מאסקווא, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) פינעס, דער פיהרער פון „החלוץ", וועלכער איז שוין איצט ליקווידירט אין רוסלאנד, האט בעקומען די ערלויבניש ארויסצופאהרען קיין ארץ־ישראל.

ארעסטען צווישען ציוניסטען
אין מאסקווא און לענינגראד

מאסקווא, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין לענינגראד זענען פארגעקומען גרויסע ארעסטען פון געוועזענע מיטגלידער פון דער ציוניסטישער פארטיי. אויך אין מאסקווא זענען פארגעקומען אזעלכע ארעסטען. פיל פון די ארעסטירטע פערנעהמען זיך שוין לאנג נישט מיט ציוני. ארבייט.

געשטארבען הרב רמון

פאריז, 17 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אין טוניס איז אין עלטער פון 55 יאהר געשטארבען דער געוועזענער הרב־הכולל פון ירושלים הרב רמון.

פראצעס פון 8 אראבער
פאר אונטערצינדען א יודיש יתומים־הויז

חיפה, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין קרייז־געריכט איז היינט פארגעקומען דער פראצעס פון 8 אראבער, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין אונטערצינדען א יודיש יתומים הויז אין צפת. 5 אראבער זענען פערמשפט געווארען צו 3 יאהר טורמע, 3 זענען פריינעשפראכען געווארען.

די טויט־אורטיילען אין ארץ־ישראל
זאלען זיין פערביטען אויף 15 י. תפיסה

ירושלים, 17 (י. ס. א. טעלעגראפיש). דער „הארץ" ברענגט א ידיעה, אז די לאנדאנער רעגירונג האט בעאויפטראגט די ארץ־ישראל־געריכטען צו פערבייטען אלע טויט־אורטיילען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען אין צוזאמענהאנג מיט די אויגוסט געשעהענישען — אויף 15 יאהר תפיסה. קיין בעשטעטיגונג פון דער דאזיגער ידיעה איז נאך נישט פערהאן.

אראבער געגען אנטי־יודישען באיקאט

ירושלים, 17 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אן אראבישע צייטונג שטיצט שטארק דעם פראטעסט פון די אראבישע ווירטשאפטליכע אין ירושלים געגען דעם אנטי־יודישען באיקאט. די צייטונג שרייבט, אז אויך די יודישע געוועלבער זאלען זיך, צוליב דער באיקאט־אגיטאציע, מוזען ארויסציהען פון פאלעסטינא, וועלען די אראבישע הויזווירטען ליידען 200 טויזענט פונט שאדען יעהרליך.

בלויז אראביש און נישט העברעאיש

ירושלים, (יט״א) ווי עס ווערט מיטגעטיילט, בעקומען די ניי־אנגעקומענע קיין ארץ־ישראל בריטישע פאליציאנטען אונטערריכט בלויז פון דער אראבישער, אבער נישט פון דער העברעאישער שפראך.

„הכל שוחטין"
א דאקומענט פון די שחיטות אין א״י

ירושלים, (יט״א) צווישען די פערבלוטיגטע חפצים, וואס מען האט סוף פארינגע וואך מקבר געווען אויף דעם חברון׳ער בית־עולם, האט זיך אויך געפונען א מסכתא „חולין", וועלכע מען האט געפונען אין הויז פון ערמארדעטען הרב קאסטע חפצים, וואס מען האט סוף פארינגע וואך מקבר אויפ׳ן דף פון דער משנה „הכל שוחטין"...

בעפרייט אנטי־ציוניסטישע דעמאנסטראנטען אין דמשק

ירושלים, (יט״א) פון דמשק ווערט מיטגעטיילט, אז דאס דארטיגע געריכט האט בעפרייט צוויי אראבער, וואס זענען אנגעקלאגט געווארען פאר איינארדנען דארט אן אומלעגאלע אנטי־ציוניסטישע דעמאנסטראציע.

פראצעסען געגען אראבער אין ארץ־ישראל

ירושלים, (יט״א) דאס חיפה׳ער קרייז־געריכט האט פעראורטיילט צו אנדערטהאלבען יאהר תפיסה צוויי אראבער פון צפת, א פאטער און זוהן, פאר רויבערן יודישע געשעפטען בעת די אונרוהען.

דאס געריכט האט בעפרייט פון יעדער שטראף אן אראבער, וואס איז בעשולדיגט געווארען אין ערמארדען דעם 26. אויגוסט דעם יור גרינפעלד. דער אורטייל איז מאטיווירט מיט מאנגעל פון בעווייזען.

850 סערטיפיקאטען קיין א״י

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראפיש). ווי די יט״א דערוויסט זיך, האט די ארץ־ישראל־רעגירונג אנגענומען א בעשלוס צו געבען פאר׳ן דער ציוניסטישער ארגאניזאציע 850 סערטיפיקאטען אויפ׳ן חשבון פון דער נייער פארטיע וואס דארף ערשט ארויסגעגעבען צו ווערען אין חודש מערץ.

וויפיל אראבער, יודען און קריסטען
זענען טעטיג אין דער א״י־פאליציי

לאנדאן, (יט״א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער יודישער רעפוטאט פון דער לייבאר־פארטיי ה׳ מארקוס געשטעלט דעם קאלאניאל־מיניסטער א פראגע, וויפיל אראבער, יודען און קריסטען זענען געווען טעטיג אין דער ארץ־ישראל־פאליציי, בעת עס זענען אויסגעבראכען די אונרוהען אין לאנד.

דער אונטערשטאטס־סעקרעטאר ד״ר שילס, האט געענטפערט, דאס צווישען עטאטירטע פאליציי־בעאמטע זענען געווען 62 קריסטען, 41 מוזולמענער און 15 יודען. צווישען די נישט־עטאטירטע זענען געווען 389 קריסטען, 849 מוזולמענער, 196 יודען און 5 פון אנדערע רעליגיעס.

מיין ליבען חבר

דוד באם

צו זיין אפפאהרען קיין פאריז — ווינשט א הערציגען פאהר־געזונט

8129 לייב גאלדבערג.

דער שחיטה־פערבאט אין בייערן
איז א רעזולטאט פון א צו־להכעיס
ערקלערט פ״עז. ראזענהיים פאר א מיטארבייטער פון „נייעם פאלקסבלאט"

ה׳ ראזענהיים, דער פרעזעס פון דער אלוועלטליכער אגודה־ארגאניזאציע, האט בעת זיין בעזוך אין לאדז איינפא־מיהט אונזער מיטארבייטער וועגען דער פראגע מיט׳ן שחיטה־פערבאט אין בייערן.

— דער שחיטה־פערבאט — גיט איבער ה׳ ראזענהיים — וועלכער איז אנגענומען געווארען דורכ׳ן בייערישען לאנדטאג, טרעט אריין אין קראפט דעם 1־טען אקטאבער. דער פערבאט איז אנגענומען געווארען דורכ׳ן לאנדטאג א דאנק דעם, וואס פאר איהם האבען געשטימט די סאציאל־דעמאקראטען און דאס האט פאסירט צוליב פאלגענדען צופאל: מיט א קורצער צייט צוריק איז אן ארטיגער רעפארמירטער ראבינער ארויסגעטראטען מיט א רייה ארטיקלען געגען די קאנפיסקאציעס פון די באדען־פערמעגענס, וואס די רעגירונג פיהרט א דורך. אלס נקמה האבען די סאציאליסטען געשטימט פאר׳ן שחיטה־פערבאט און מיט זייערע שטימען איז דער פערבאט מאקע א דורך.

אינטערעסאנט איז, אז די רעגירונג פערורופט זיך דערביי אויף די אויפקלערונגען, וועלכע ס׳האט געגעבען א געוויסער דייטשער „געלערנטער" מילער, אז לויט דעם יודישען דין מעג מען בעטויבען די פיה.

אין בייערן וואוינען אנ׳ערך 40 טויזענד יודען, זיי וואוינען אדער צעזיארפען, קיין ממשות׳דיגע ווירקונג וועט דער פערבאט נישט האבען אויפ׳ן געברויך פון כשר פלייש פאר יודען, ס׳וועט זיין נישט שווער עס צו ברענגען פון די שכנה׳שע שטעט, דער פערבאט האט מעהר א מאראלישע און פאליטישע בעדייטונג.

אין דייטשען רייכסטאג ווערט איצט בעהאנדעלט דער שטראף־קאדעקס, וואס איז גילטיג פאר דער גאנצער דייטשער מלוכה. לויט אן אנפרעגונג פון די אגודה־קרייזען האט די צענטער־פראקציע אריינגעטראגען א קלויזולע צום געזעץ, אז פערשידענע בעשטימונגען פערלירען זייער קראפט, אויב זיי ווידערשפרעכען רעליגיעזע געזעצע פון וועלכע ס׳איז נישט אנערקענטער דורך דער מלוכה רעליגיע. ס׳איז דערווייל נאך נישט זיכער, אז די דאזיגע קלויזולע וועט אין רייכסטאג בעקומען א מעהרהייט, די צענטער־פארטיי האט אליין נישט די נויטיגע צאהל שטימען. אבער אויב די קלויזול זאל אין רייכסטאג אנגענומען ווערען, וועט דורכדעם אויטאמאטיש בטל ווערען דער שחיטה פערבאט אין בייערן, ווייל די בעשטימונגען פון רייכסטאג זענען איבער די בעשטימונגען פון איינצעלנע לאנדטאגען.

Dr. H. WOLKOWYSKI

צעגעלניאנא 25. טעל. 126-87

ספעציעל ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע. עלעקטרא־גאלוואניזאציע. בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען

(עמט אן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אין)

לאדז, 18 פעברואר 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 18 פעברואר 1930

קאמף

מיט׳ן געוועהר פון וויסען

מיט עטליכע יאהר צוריק, אין גראבסקים צייט, פלעגען מיר אונזערע צרות אויסקראצען און אויסשרייען. דאמאלס האט זיך אונזער קאטאסטראפע נאך ערשט געהאט אנגעהויבען און: ס׳איז נאך נישט געווען קיין מעגליכקייט פון זיסטעמאטישער פארש ארבייט. מיר האבען בלויז געשריען פון ווייטאג און ס׳האט זיך אונז געדוכט, אז וועררער פון זעהר אזוי גרינגער.

היינט אבער האט זיך שוין דער חורבן סטאביליזירט, ער האט נאך אפילו זיין דינאמיק, ווייל ס׳קומען צו אלץ נייע חורבנות פון עקזיסטענצען, אבער מ׳קען שוין כמעט אויסרעכנען מאטעמאטיש, פראצענטועל, וויפיל סוחרים ס׳ווערען באנקראט, וויפיל בעלי־מלאכות ס׳ווערען לערינגעהערס, וויפיל ארבייטערס ס׳ווערען לומפען־פראלעטאריער, מ׳קען אויך איבערצעהלען די צאהל נישט יודישע אונטערנעהמונגען, כלומרשט קאאפעראטיווע, וואס זענען אויפגעבויט געווארען אויף די יודישע חורבנות.

און ווי זאגט מען: וויסען די קרענק איז שוין א האלבע רפואה...

אט איז איצט דער בעקאנטער עקאנאמיקער יעקב לעשטשינסקי ארומגעפאהרען פוילען, אויסצופארשען אונזער חורבן. געפאהרען איז ער בלויז ווי א זשורנאליסט, געווען אין א שטאט א פאר טעג, געזעהען זיך מיט דעם און מיט יענעם, געמאכט פערצייכענונגען, קיין ערנסטע פארש־ארבייט, פערשטעהט זיך, קומט דערפון נישט ארויס. אבער זיין פארשערישע אויג און וויסענשאפטליכער דענקאפאראט האבען איהם געהאלפען שאפען אנ׳אמת׳דיגען בילד, וואס דערשיטערט אונז מיט זיין נייקייט און אומגעריכטקייט.

ער האט אויפגעכאפט למשל, אזא בילד:

אין פינסק בעטרעפען יודען עטליכע און ניינציג פראצענט פון די סוחרים און בלויז צוויי פראצענט זענען קריסטען, אבער פון די קאנצעסיאנירטע האנדעל־צווייגען זענען פאליאקען שוין 11 פראצענט און אלע 6 זאלץ־קאנצעסיעס געהערען צו פאליאקען.

אין ווילנע האט ער געזעהען א יודיש געשעפט, וואס עקזיסטירט שוין איבער 100 יאהר און האט פאר דער מלחמה בעשעפטיגט 150 ארבייטער און אנגעשטעלטע. איצט שטעהט דאס געשעפט מיט ליידיגע פאליצעס און האט סך הכל צוויי אנגעשטעלטע און א פאר טריט ווייטער איז אויסגעוואקסען א נייער גרויסער פוילישער געשעפט, וואס ווערט פאזאריזירט דורך דער שטייער־מאכט און געשטיצט דורך פערשידענע אמטען.

אין דערוועלבינער ווילנע איז פאר דער מלחמה געווען 5000 יודישע אנגעשטעלטע, אין יאהר 1926 2,500 און היינט — 1,800.

ביאליסטאק ליידט, לויט זיין מיינונג, דערפון, וואס זי האט נישט קיין קאפיטאל אויף אפצופריקשען און מאדערניזירען די מאשינעס און פאבריק־איינריכטונגען. דערפאר טאקע ווערט זי אלץ מער׳ה הינטערשטעליג לגבי לאדז, וועלכע ראנגעלט זיך נאך.

דאס אלגעמיינע בילד, וואס י. לעשטשינסקי ווארפט אן, איז א שרעקליכעס — א שוידערליך בילד פון א תהום, און וועלכען די פוילישע יודען קייקלען זיך בא־ג אראפ מיט א מורא׳דיגען אימפעט.

אינטערעסאנט, אז לעשטשינסקי זאגט ארויס צוויי געדאנקען, וועלכע מיר האבען שוין אויסגעדריקט:

יודען — זאגט ער — ליידען טאפעל, סיי פון אלגעמיינעם קריזיס און סיי פון עקאנאמישען אנטיסעמיטיזם. און דער בעוואוסטזיין, אז מ׳איז טאפעל געטראפען און טאפעל געשלאגען, ווירקט נאך ערגער, ווי די שלעכטע לאגע גופא.

נעגען עקאנאמישען אנטיסעמיטיזם האט ער, אלס סאציאליסט, גארנישט. מ׳מוז אבער פראטעסטירען נעגען די אנטיסעמיטישע טענדענצען דערפון. אט האט מען אין פינסקער געגענד איבערגענומען ביי די שאליטס די וועלדער, און באלד זענען 150 יודישע ארבייטער און אנגעשטעלטע געקינדיגט געווארען.

ווי געזאגט, קען מען לעשטשינסקים אויספיהרען נישט אננעהמען פאר עקזאקטע וויסענשאפט, נאר בלויז פאר וויסענשאפטליכע זשורנאליסטיק. אבער דערפון קען מען זעהן, וואסער ברייטע פעלד פון ארבייט עס איז פערהאן אויף אט דעם געביט פאר די, וואס זענען בערופען צו העלפען אונז אין ראטעווען פונ׳ם שרעקליכען אומגליק.

דער שונא־העולם איז אפילו, אז א נגיד צעהלט זיינע פערמעגענס, אנ׳ארימאן אבער האט נישט וואס צו צעהלען, ווייל זיין גאנצער פערמעגען איז דאך אין קיילעכדיגער זערא.

דערמיט דערקלערט זיך טאקע אונזער אינרייזידישע אפהענגיגקייט, וואס דערגרייכט שוין ביז רעזיגנאציע.

אבער א פאליטיקער, א פאלקס־פיהרער טאר נישט רעזיגנירען.

סוף כל סוף איז דאך אונזער פערלוירענער וואלשטאנד נישט איזעק אין פלאמען, נאר אריבער אין אנדערע הענד און אונזער גייסטיגע נאציאנאלע ענערגיע איז דאך אויך עפעס ווערט.

מיר האבען נאך וואס צו צעהלען און מיר מוזען צעהלען. מיר טארען זיך נישט איבערגעבען בלינד אין רשות פון גורל און פון די פאקטארען, וואס נעיועלטיגען איבער אונזערע לייבער און פערמעגענס.

מיר מוזען קעמפען פאר אונזער עקזיסטענץ, קעמפען מיט געוועהר פון וויסענשאפט אין די הענד, און אנפיהרען דעם קאמף דארפען אונזערע לעגאלע אויסדערוועהלטע פאליטישע פיהרערס.

פ. ק.

די געוואלדטאטען וועלען זיך מעהר נישט איבערחזר׳ן

רעדע פון לארד מעלטשעט אויף א באנקעט פאר׳ן קרן־היסוד אין דרום־אפריקא

יאהאנעסבורג, (יטא").

די קאמפאניע פון קרן־היסוד איז דא נעעפענט געווארען מיט א באנקעט, אין וועלכען עס האבען אנטייל גענומען די אנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען פון ארטיגען יודישען ישוב. געפיהרט דעם פארזיץ האט היכטער גרינבערג. עס זענען פארגעלייענט געווארען א רייה בעגריסונגען צו אגד. פון פעליקס ווארבורג, אסקאר וואסערמאן, קאל. קיש, הרב קוק, מ. מ. אוסישקין, פון קרן־היסוד, ועד־הלאומי א. א. אנד.

אויפ׳ן באנקעט איז נעזאמעלט געווארען 13 טויזענד 700 פונט פאר׳ן קרן־היסוד. א רעדע האט געהאלטען לארד מעלטשעט, וועלכער איז מיט ענטוזיאזם אויפגענומען געווארען דורך די פערזאמעלטע.

איך בין שטאלץ דערויף — האט ערקלערט לארד מעלטשעט — וואס איך נעפין זיך צווישען די דרום־אפריקאנישע יודען, וועלכע האבען אזוי פיל אויפגעטון פאר׳ן א"י־ווערק. מיר מאכען איצט דורך א קריזיס. מען קען אבער מיט דער פולער זיכערקייט פעסטשטעלען, אז א עלכע געוואלדטאטען לגבי די עלעמענטארסטע זיכערקייטס־פרינציפען, ווי דאס איז נעשעהן לעצטענס אין א"י, וועלען זיך שוין נישט איבער׳חזר׳ען אין דער צוקונפט. די א"י־יודען האבען בעוויזען וואונדער פון העלדישקייט, און זייער ווערק געהט פארויס.

דאס שאפען די יודישע אגענץ — האט ווייטער ערקלערט לארד מעלטשעט — איז געווען א קאלאסאלער שריט פאראויס. די אגענץ האט פערשטארקט דעם פערבאנד פון די יודען אין דער גאנצער וועלט. ארץ־ישראל איז א סימבאל פון דער יודישער איינינקייט. פון דער צוקונפט פון א"י איז אפהענגיג די לאגע און דער פרעסטיזש פון דעם וועלט־יודענטום. אויב מיר וועלען נישט דערגרייכען די געוואונשענע רעזולטאטען, וועלען מיר זיין בלאמירט אין די אויגען פון דער גאנצער וועלט.

קיין שום לאנד אין דער וועלט, האט נישט נעמאכט אזא אימפאזאנטע פראגרעס ווי א"י אין די לעצטע צעהן יאהר. פון דער יודישער ארבייט אין א"י האבען פראפיטירט די אראבער, און אויב די יודען וועלען פערלאזען ארץ־ישראל, וועלען די אראבער ווידער צוריקקעהרען צו זייער עלענד דער לאגע פון יאהר 1918. יעדער ערליכער מענש מוז היינט אנערקענען, אז דער ציוניזם האט א גרויסען ווערט פאר דער גאנצער מענשהייט. ער בילדעט א בענייסטערענדען עלעמענט אין אונזערע מאטעריאליסטישע צייטען.

„ארט" ציהט זיך צוריק פון קאלאניזאציע־ארבייט

ווייל מ׳צווינגט יודישע קאלעקטיווען זיך צו פעראייניגען מיט נישט־יודישע

מאסקווע, (יט"א) דער מאסקווער „ארט" האט אנגענומען א בעשלוס, מעהר נישט צו פיהרען קיין קאלאניזאציאנס־ארבייט אין מינסקער און מאהילעווער ראיאנען, צוליב דעם, וואס אין די דאזיגע ראיאנען צווינגט מען די יודישע קאלעקטיווען זיך צוזאמענגיסען מיט נישט־יודישע.

דער „ארט" וועט אין ווייס־רוסלאנד פיהרען זיין קאלאניזאציאנס־ארבייט בלויז אין באברויסקער ראיאן, וואו מען צווינגט נישט די יודישע קאלאניסטען זיך אויסמישען מיט די נישט־יודישע. אין באברויסקער ראיאן וועט דער „ארט" ארגאניזירען איין ריזיגען יודישען קאלעקטיוו, אין וועלכען עס וועלען זיין פעראייניגט 900 יודישע קאלאניסטען־פאמיליעס, צווישען זיי 275 פון דעם שטעטעל טשערין. דער קאלעקטיוו וועט זיין א ריין יודישער.

דער „ארט" וועט אויך פארטזעצען זיין קאלאניזאציאנס־ארבייט אין ארעסער און אין פערוואמאיסקער ראיאנען, וואו אלע 24 יודישע קאלאניעס פון „ארט" זענען קאלעקטיוויזירט, אבער וואו מען צווינגט נישט די יודישע קאלעקטיוען זיך צוזאמענגיסען מיט די נישט־יודישע.

פראקלאמירט אנ׳אקציע געגען רעפארמירען דעם קאלענדאר

אויפרוף פון „יודישען קאמיטעט וועגען קאלענדאר־רעפארם

ציריך, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער לעצטענס פערשטארקטער פראפאגאנדע אין אמעריקא און אייראפא פאר דער קאלענדאר־רעפארם, האט דער „יודישער קאמיטעט וועגען קאלענדאר־רעפארם" פערעפענטליכט א ווענדונג צו אלע רבנים, אין וועלכער עס ווערט צ.ז. אנד. געזאגט:

מיר האלטען, אז עס איז נישט גענוג, דאס רבנים, קהלות און פערשידענע יודישע ארגאניזאציעס הויבען אויף זייער שטימע געגען דער קאלענדאר־רעפארם. די רבנים דארפען זיך בעמיהען צו ציהען די אויפמערקזאמקייט פון די ברייטסטע קרייזען אויף דער פראגע.

די וויכטיגסטע אויפגאבע בעשטעהט אין דורכפיהרען אנ׳אקציע פון זאמלען אונטערשריפטען אונטער א פעטיציע, וואס זאל זיך ענטשידען ארויסזאגען געגען דער קאלענדאר־רעפארם, וואס בעדראהט די אונבעריהרליכקייט פון שבת. מען דארף זארגען דערפאר, ווערט ווייטער געזאגט אין דער ווענדונג, אז די אונטערשריפטען זאלען גענוי רעגיסטרירט און קאנטראלירט ווערען, אזוי, דאס זיי זאלען קענען דינען אלס מאסגעבענדער דאקומענט. די אונטערשריפטען דארפען געזאמעלט ווערען ביי מענער און פרויען, אויך אונפערהייראטע, וואס זענען עלטער פון 20 יאהר. די ליסטע מיט די אונטערשריפטען, צונויפגעשטעלט מעגליך גענוי נעשלעכט און בערוף, דארף מען גלייך איבערשיקען אין סעקרעטאריאט פון קאמיטעט אין ציריך.

א שפאציר איבער די גאסען פון מאדריד

ווער עס האט די געלעגענהייט צו כאפען דעם ערשטען בליק אויף דער הויפטשטאט פון שפאניען פון א הויכען טורעם, ווערט פשוט נתפעל פון דער געוואלדיגער שעהנקייט, וואס ער זעהט. מאדריד, דארפט איהר וויסען, האט פאר זיך אויסגעקליבען דאס שעהנסטע שטיקעל פלאץ אויף דעם סאמע העכסטען פונקט פון דעם פירענעאישען האלב־אינזעל און עס מאכט אויף אייך דעם איינדרוק, ווי עמיצער וואלט געהאלטען די שטאט אויף א טאץ פון אנ׳אויסגעשטרעקטער האנט און זי געוויזען דער וועלט: נאט, זעהט און וועטינט אייער אויג.

אבער וויפיל איהר זאלט נישט קוקען אויף מאדריד איז אייך אלץ וועניג, ווייל מאדריד האט נאך האט בעזונדער מזל, וואס די זון בייט איבער דער שטאט איהרע ליכט־שאטירונגען כמעט יעדער שעה. עס דאכט זיך, אז די זון קען דא נישט „אויסשטעהן" אויף אנ׳ארט, זי איז קאפריזנע, ווי א שפאנישע סענאריטא און האט אלעמאל פאר אייך א נייע ליכט־איבערראשונג. דער הימלישער „עלעקטרישען" האט זיך הפנים ליב צו שפילען מיט די שטראהלען דיקא איבער מאדריד, און אויב איהר האט געזעהן די שטאט בייטאג און דערנאך נאכאמאל פארנאכט, האט זיך אייער אויג געזעטינט מיט צוויי בעזונדערע שעהנקייטען, און איהר זענט פאר ביידע דאנקבאר.

א פרעמדער, וואס נעהט דא איבער די גאסען, מוז זיך אפשטעלען יעדע רגע, אויף שריט און טריט ענטפלעקען זיך פאר איהם נייע וואונדער פון ארכיטעקטור, איין בנין אנדערש פון צווייטען און שענער... יעדע נעפיירדע האט איהר אינדיווידואליטעט און איהר צויבער, און נישט נאר די נעפיירדע גופא, נאר יעדע קאלומנע יעדע טיר, יעדעס פענסטער איז די שאפונג פון א מייסטער־האנט און פון א נשמה, וואס פיהלט שעהנקייט.

און דערנאך קומט די ענטוישונג.

דער פרעמדער ווערט שוער ענטוישט, ווען ער דערוויסט זיך פליצים, אז פונקט ווי שעהן עס איז דאס פנים, דער „פראנט" פון יעדען בנין, אזוי פלאנלאז, אומבעקוועם און — אויב איהר ווילט — מיאוס, איז דער אינעווייניג פון די דאזיגע געביידעס. דער ארכיטעקט האט בלויז איין אויפגאבע צו מאכען א שעהנע, קינסטלערישע אויסערליכקייט, דאס איבעריגע בויט מען, ווי עס לאזט זיך, אויף נאט׳ס בעראט, און אויב עס מאכט זיך אמאל, אז נאך דעם, ווי דער „פראנט" איז אויסגעשטעלט געווארען איז נישטא קיין פלאץ פאר א באד־צימער, פאר טרעפ אדער פאר אנדערע נויטווענדיגקייטען איז פערפאלען ווי אין בראד. יענעם דעם אינטערעסירט זיך נישט קיינער.

און דאס איז אפשר כאראקטעריסטיש וועגען גאנצען שפאנישען פאלק: שעהנקייט צוערשט, בעקוועמליכקייט און פראקטישקייט — יענעם דעם זאל זיך אנ׳אנדערער זארגען!...

מאדריד איז א שטאט, וואס לייגט זיך שלאפען דריי א זייגער פארטאג און שטעהט אויף ארום 11 פארמיטאג. אלע איהרע געשעפטען פערמאכט מאדריד צווישען מיטאג־צייט און וועקט א זייגער פארנאכט. די איבעריגע צייט איז געווידמעט דעם קאפעהויז, דעם טעאטער און דעם קאבארעט. ווען איך בין דא דעם ערשטען טאג אויפגעשטאנען אכט א זייגער אינדערפריה, האט דער האטעל־דינער אויף מיר אויסגעשטעלט א פאר אויגען פון פערוואונדערונג ווי ער וואלט וועלען פרעגען: „סענ־יאר, ווער האט אייך ארויסגעוואלפען פון בעט אזוי פריה"? א שפאנישער דזשענטעלמאן קריכט נישט ארויס פון בעט פאר 11 א זייגער, דערנאך עסט ער פריהשטיק, טרינקט זיין וויין און נעהט ארבייטען, אויב ארבייט איז איהם צום הארצען. צווישען צוויי און פיער א זייגער נאכמיטאג, עסט ער זיין מיטאג־מאהלצייט, טרינקט זיין וויין און געהט ווידער צו זיין בעשעפטיגונג. אכט א זייגער אין אוונט עסט ער וועטשערע און דערנאך געהט ער אין קאפעהויז און דערנאך אין טעאטער, צום סוף אין קאבארעט (דאס טעאטער הויבט אן שפילען פון 10:30 אין אוונט) און דעם קאפ פון דעם שפאנישען דזשענטעלמאן דערשלאגט זיך צום קישען ערשט ארום דריי אדער פיער א זייגער פארטאג.

דעם אמת׳ן גייסט פון נאכט־לעבען אין מאדריד, האב איך נעזעהען אין דער נייעיאהר נאכט. גאנץ מאדריד איז געווען אויף די פיס און איז זיך צונויפגעקומען אויף א גרויסער פלאצא און נעווארט ביז דאס נייעיאהר וועט אנקומען. א מנהג איז דא אין מאדריד, אז יעדער מענש מוז עסען 12 ווינטרויבען צום זייגער־קלאנג פון דער 12־טער שעה נייעיאהר נאכט. ווען עס הערט זיך דער ערשטער קלאנג, כאפט דער עולם די ערשטע ווינטרויב אין מויל און אזוי כסדר ביז די לעצטע ווינטרויב איז פערצעהרט און דער לעצטער קלאנג פון פערגאנגענעם יאהר איז פערשוואונדען.

אבער זעהן האט איהר נעדארפט די לוסטיגקייט פון א פאלק, וואס קומט בעגריסען דאס נייע יאהר, ווי די סעניאריטא טאנצט איז נאס, און ווי דער סעניאר „מאכט מוזיק" מיט׳ן איבערשטעכען פון שטייסעל אויף א ליידיגער בלעכענער קאן, און דער ווילדער אויסגעשריי פאר׳ן נייעם יאהר — אקוראט, ווי א מיליאן קאנאנען וואלטען אויסגעשאסען מיט אמאל.

דאס אינטערעסאנטסטע דערביי איז, וואס נישט נאר דערוואקסענע מענשען בעטייליגען זיך אין דער שמחה, נאר אפילו זוינג־קינדער אויך! דריי א זייגער פארטאג האב איך נאך געזעהן פרויען מיט קינדער אין די ארעמס ארומשלעפענדיג זיך איבער די גאסען פון מאדריד, ביידע, פערמאטערטע, אבער לוסטיגע און זינגענדיגע.

איך האב געפרעגט מיין בעגלייטער:

— זעהט אמאל דער בירגער פון מאדריד זונען־אויפגאנג?

— יא, — האט ער געענטפערט, — דער אנטרייבער פון דעם מילך וואגען, אפשר.

*

מאדריד האט אסך צייט און א סך ווירדע. קיין גרויס־שטאט אין אייראפע האט נישט אזוי פיל צייט און אזוי פיל ווירדע, ווי מאדריד. ערשטעניס איז זיך טאקע נישטא וואס צו איילען, ווייל בסך הכל לעבט דאך נישט דער מענש מעהר ווי הונדערט יאהר און וועהר אפט נאך וועניגער, איז צו וואס ארויסצוזעצען פון זיך די פארע? און צווייטענס נעהט דאך נישט פערלוירען פון לעבען, אז מען איילט זיך נישט. א מענש מיט ווירדע און שכל איילט זיך קיינמאל נישט.

זאל דאס נעזאגט ווערען צום שבח פון שפאנישען פאלק: זיי נעמען ארויס פון לעבען א סך מעהר דורך זייער געלאסענקייט און דורך זייער לאנגזאמען בעוועגען זיך. שפאניען האט א סך ימים־טובים און האט פון זיי שטארק הנאה, ווייל עס גיט איהם די געלעגענהייט צו בעוועגען זיך נאך לאנגזאמער און נאך רוהיגער. איך בין שוין איבער א וואך אין מאדריד, און איך האב נאך קיינעם נישט געזעהען לויפען, דאס צייטונגס־יונגעל שטעהט אויף אנ׳ארט און ווער עס וויל א צייטונג שטעלט זיך אפ און קויפט. אפילו דער וואגען מיט די פייערלעשער נעמט זיך צייט. אמת איז, אז ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק, דערצעהלט מען מיר, איז דער פייער־וואגען אנגעקומען אקוראט נאך דער שרפה, אבער קיינער האט קיין טענות נישט געהאט. מען ערווארט נישט, אז אימיצער זאל שפרינגען פון זיין איינענער הויט.

צוויי קליינע ערפאהרונגען האב איך אליין געהאט, און זיי זענען זעהר כאראקטעריסטיש בנוגע דעם לאנגזאמען ריטם פון דעם גאנצען שפאנישען פאלק.

אין דער שטאט וויגא, האב איך נעדארפט קויפען א באהן־בילעט קיין מאדריד. איך בין נעווען דער איינציגער קונה אין ביורא פון „וואנאדליטס", וואס איז אנ׳אינטערנאציאנאלע ארגאני־

(ווייטער זעה 7־טע זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבן

נייער פאלקסבלאט

18 דינסטאג — כ שבט תר״צ

פעברואר

זון-אויפגאנג 6 58
זון-אונטערגאנג 4 43

הילף-אקציע
פון בירגער-קאמיטעט
די רעגיסטראציע האט זיך מאנטאג אנגעהויבען

די רעגיסטראציע וועט פארקומען:

1) פאר פערזאנען, וואס פארמאגען לעגיטימאציעס פון ערשטער אפטיילונג פון פ.או.פ.פ. (מאטעיקא 3–5) אין העלענאוו, ארײנגאנג פון דער גאס נעבען זייגער.

2) פאר פערזאנען, וועלכע האבען לעגיטימאציעס פון דער צווייטער אפטיילונג פון פ.או.פ.פ. (לאמזשינסקא 20–22) אויף זשגאוויסקא 26–28 אין סטאליאראוס פאבריק.

פון דער הילף זענען אויסגעשלאסען קאליקעס, וועלכע געפינען זיך אונטער'ן שוץ פונ'ם מאגיסטראט.

די רעגיסטראציע האט זיך אנגעהויבען מאנטאג, דעם 17 ד. ח. און וועט אדורכגעפיהרט אויף פאלגענדען שטייגער:

דינסטאג, דעם 18 פעברואר
F G H I J
מיטוואך, דעם 19 פעברואר
K L Ł
דאנערשטאג, דעם 20 פעברואר
M N O
פרייטאג, דעם 21 פעברואר
P R S
שבת, דעם 22 פעברואר
T U W

די רעגיסטראציע וועט פארקומען פון 8 אין דער פריה ביז 2 בייטאג.

בלויז 100...
עס זענען אבער געקומען 5,000 הונגעריגע

(וו) נעכטען איז קיין לאדז געקומען די פראנצויזישע מיסיע, וועלכע האט רעגיסטרירט ארבייטער אויף ארויסצופאהרען אין די פראנצויזישע קאלאניעס. די מיסיע האט רעפלעקטירט אינגאנצען אויף 100 ארבייטער. פאר'ן טויער פון מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס ביורא, וואו די רעגיסטראציע איז פארגעקומען, האבען זיך אבער פערזאמעלט אנ'עולם פון 5,000 ארבייטסלאזע. ס'האט געמוזט ארויסגערופען ווערען א פאליציי-אפטיילונג, וועלכע האט געמאכט ארדנונג.

ווייל ער איז א יוד...
בעקומט ער נישט קיין ארבייט אין דער לאדזער מלוכה-דרוקעריי

(—) זייט א געוויסע צייט אנאנסירט די לאדזער אפטיילונג פון דער מלוכה-דרוקעריי, אז זי זוכט קוואליפיצירטע בוכבינדער און דרוקער-ארבייטער. פערשטעהט זיך, אז קיין בעלנים אויף ארבייט פעהלען היינט נישט, אבער די דרוקעריי האט בשום אופן זיך נישט געקענט צופאסען קיין קוואליפיצירטע ארבייטער. נעכטען האט זיך אין דער מלוכה-דרוקעריי געמעלדעט א קוואליפיצירטער בוכבינדער א געוויסער צדיק סטריקאווסקי און געוואלט בעקומען ארבייט, דארט האט מען איהם אבער געענטפערט, אז טראץ אלע זיינע קוואליפיקאציעס קען ער נישט אנגענומען ווערען צו דער ארבייט, ווייל ער איז א יוד. אויף ווייטערדיגע פראגען האט דער לייטער פון דער מלוכה-דרוקעריי געענטפערט, אז ער האט א בפירושע פארשריפט נישט אנצונעהמען קיין יודען אין דער מלוכה-דרוקעריי.

א נייער שווינדעל
מען פערקויפט בילעטען אויף א „פארלעזונג פון נחום סאקאלאוו“

(—) מיט עטליכע וואכען צוריק האבען מיר שוין אנגעוויזען, אז אין דער שטאט דרעהען זיך ארום פערשידענע שווינדלער, וועלכע האבען אויסגעשווינדעלט ביי נאאיווע מענשען געלד אויף דעם אופן, וואס זיי האבען פערקויפט בילעטען אויף א ספלומרשטער פארלעזונג פון וולאדימיר זשאבאטינסקי.

איצט מעלדעט מען אונז ווידער, אז א שווינדלער איז נעכטען ארומגעגאנגען איבער די וואוינונגען און פערקויפט בילעטען אויף א פלימרשטע פארלעזונג פון נחום סאקאלאוו און זיין טאכטער צעלינא. די בילעטען וואס דער שווינדלער האט פערקויפט האבען שטעמפלען פון דער פאלקס-פארטיי-ארגאניזאציע ב יידער יודישער פאלקספארטיי, ווי אונז איז בעקאנט עקזיסטירט שוין נישט ד יראזינע ארגאניזאציע. דער פיפיגער בהגו נים אן אומעטום, וואו ער קומט, אז ער הייסט גאלדבערג.

רעכט אויף ארבייט פאר יודישע ארבייטער
האלט דער לאדזער מאגיסטראט פאר א גערעכטע פאדערונג
ערקלערונג פון פרעז. זשעמיענצקי אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט-ראט

די נעכטיגע בירושעט-זיצונג פון שטאט-ראט איז כמעט אינגאנצען אויסגעפיהלט געווארען פון א גרויסער רעדע, וועלכע איז געהאלטען געווארען דורכ'ן פרעזידענט זשעמיענצקי און אין וועלכער דער פרעזידענט האט געענטפערט אויף אלע פארווארפען וואס זענען געמאכט געווארען דעם מאגיסטראט בעת דער אלגעמיינער דעבאטע.

די רעדע איז געווען א מייסטערהאפטע סיי אין דער פארם, סיי אין אינהאלט. דער פרעזידענט האט זאכליך געענטפערט אלעמען און די גרעסטע אנערקענונג פון אונזער זייט קומט דער פרעזידענט פאר זיין אפענער און קלאהרער שטעלונג בנוגע דער יודישער פארערונג פון רעכט אויף ארבייט און דער גלייכבערעכטיגונג פאר יודען צו געניסען פון די שטאטישע אונטערנעהמונגען. דער ראזינער אפזאץ פון פרעזידענט'ס רעדע האט צופרידענגעשטעלט דעם מעהרהייט פון די יודישע ראטמענער. די ערקלערונג פון פרעז. זשעמיענצקי איז געקומען צוליב דעם ארטיקעל אין „נייעם פאלקסבלאט“ פון פערגאנגענעם פרייטאג וועגען דעם, אז דער מאגיסטראט זאל עפענטליך ארויסזאגען איהר שטעלונג צו די יודישע פארערונגען.

די זיצונג עפענט האלב ניין א זייגער אין אוועגד דער וויצע-פרעזעס וילטשינסקי און גיט דאס ווארט דעם פרעזידענט זשעמיענצקי קורטפל מאכט דער פרעזידענט אויפמערקזאם אין צוזאמענהאנג מיט די פארווארפן אז דער רעגאטע, אז לאזיק דייר מארגאליס האט נישט אנטיילגענומען אין דער אפשטימונג אויף דער מאגיסטראט-זיצונג בעת ס'איז בעטראכטעט געווארען די פראגע פון דער „שטייער-עגלה“, דאן זאגט דער פרעזידענט: מ'האט דא פיל גערערט וועגען דער

רעאלקייט פון בודזשעט

דער מאגיסטראט אליין האט אויך פיל זארגען וועגען דעם, ווי אזוי דער ווירטשאפטליכער קריזיס וועט ווירקען אויפ'ן רעאליזירען פון בודזשעט. מיר האבען זיך ביים צוזאמענשטעלען דעם בודזשעט געשטיצט אויף די בודזשעטען פון די לעצטע 2 יאהר, אזוי האט אויך געטון די רעגירונג אליין און אויך אנדערע זעלבסטפערוואלטונגען. אויב ס'וועט זיין א ווירקונג פון קריזיס וועלען אלע מוזען מאכען ענדערונגען אין די בודזשעטען סיי די רעגירונג און סיי די זעלבסטפערוואלטונגען, מען מוז דעריבער זיין פארזיכטיג ביים אויספיהרען דעם בודזשעט. מיר מוזען שטענדיג שטעהן אויף דער וואך. דער פרעלימינירטער בודזשעט איז נישט אינאיינעם מאמענט קיין פערפליכטונג אויסצוגעבען די סומען, נאר אויף וויפיל די מעגליכקייט זיי וועגען דאס דערלויבען.

דערביי זאגט דער פרעזידענט, מוז מען אבער געדענקען עפעס אנדערש. דער קריזיס האט אמשטארקסטען געטראפען די ארבייטענדע מאסען און דעריבער זענען די אויסגאבען אויף העלפען אלע ארימע און קראנקע געווארען אנ'ערך גרעסער. מיר וועלען אלזא מוזען ענערגיש די פערלעגענע שטייערען, ווען אפילו די בעזיצענדע קלאסען וואלטען זיך מוזען שטארק אנשטרענגען. דער פרעזידענט זאגט ווייטער, אז ער האט זיך אויפמערקזאם צוגעהערט צו די ייכוחים און ספעציעל צו די רעדעס פון דער אפאזיציע. פון איין זייט האבען די לעצטע פערלאנגט צו פערקלענערן די הכנסית פון מאגיסטראט און פון דער צווייטער זייט צו פערגרעסערן די אויסגאבען, ווי אזוי איז דאס מעגליך? צו טון? גאנץ אפשר אויס, זאגט דער פרעזידענט אז די ענפעראווצעס וואיעזאוודזקי און רעפ. וואשקעוויטש רייטען שוין איצט אויפ'ן וואהל-פערדעל.

דער פרעזידענט האט ווייטער געענטפערט די אפאגענטען אויף די פארווארפען וועגען קאנאליזאציע, בוי-ארבייטען, בעלייכטונג או״ו דא געהט דער פרעזידענט איבער צו דער יודישער פראגע און זאגט:

— איך בין צופרידען, וואס אין דער צייט פון מיין פרעזידענטור אין לאדז איז אונז אויסגעקומען צו מאכען דעם איבערברוך אין דער פראגע וועגען

רעכט אויף ארבייט פאר יודישע ארבייטער

איך בין מודה, אז פראצענטמעסיג זענען די יודישע ארבייטער נאך בעוילה'ט אבער דעם דורכברוך האבען מיר שוין געמאכט, איך וויל אויך פעסטשטעלען, אז א האנץ קליינע עקסצעסען פון עטליכע כוליגאנעס האבען אלע ארבייטער צוזאמען רוהיג געארבייט, און איך האב נישט געהערט, אז די פוילישע ארבייטער זאלען רעדמיט נישט זיין צופרידען און אויב די סאציאליסטען וועלען אויך ווייטער האבען א ווירקונג אויף דער לאדזער זעלבסטפערוואלטונג בין איך איבערצייגט, אז די לאזונג פון רעכט אויף ארבייט פאר יודישע ארבייטער וועט פולשטענדיג פערווירקליכט ווערען.

ראטמ. וואיעוואודזקי (נ.פ.ר) מאכט א צווישענרוף: צי וואלט איהר אויך אין מאגיסטראט ארייגפיהרען א פראצענט מעסיגע צאהל יודען?

פרעזידענט זשעמיענצקי: אין איצטיגען מאמענט איז דאס זעהר שווער צו טון, מיר האבען שוין געטראפען א פולשטענדיג פערטיגען אפאראט און מיר קענען דאך נישט ארויסווארפען שוין ארבייטענדע בעאמטע.

(ראטמ. מילמאן: מיר פערלאנגען דאס נישט אדער ביים אנגעהמען נייע אנגעשטעלטע בעמיהען מיר זיך, אז ס'זאל ארייגקומען דער

געהעריגער פראצענט יוד. בעאמטע

איצט וואס איז נוגע די סובסידיעס, דער מאגיסטראט שטעהט אויפ'ן שטאנדפונקט, אז ס'איז נישט צוועקמעסיג צו פערטיילען די פערשידענסטע אינסטיטוציעס קליינטשיקע סומעלעך, וואס פאר דער אינסטיטוציע איז עס גארנישט און פאר'ן מאגיסטראט בעטרעפט דאס א גרויסע סומע. דער מאגיסטראט האט דעריבער בכלל געוואלט פערקלענערן די אלגעמיינע סומע פון די סובסידיעס, דאס איז נישט געלונגען, ווייל די דאזיגע פראגע האט ארויסגערופען די גרעסטע ריסקוסיע. מיר האלטען, אז דער גרעסטער טייל סובסידיעס דארפען געגעבען ווערען די אינסטיטוציעס, וועלכע פערטרעטען דעם מאגיסטראט, דאס הייסט אזעלכע וואס דער מאגיסטראט וואלט אליין געדארפט אויסהאלטען.

ביי דער פראגע פון די סובסידיעס האבען מיר זיך פון איין זייט, זאגט דער פרעזידענט, אנגעשטויסען אויף א פארוואורף, אז יודען בעקומען צופיל אין פון א יודישער גרופע ווידער, אז יודען בעקומען גארנישט. דער פרעזידענט עצה'ט דעם ראטמאן מינצבערג נאכצוקוקען די אויסשטעלונג פון די סובסידיעס פאר די לעצטע 10 יאהר און ער וועט זיך איבערצייגען, אז די

סובסידיעס פאר יודישע אינסטיטוציעס זענען איצט 6 מאל גרעסער, ווי בעת'ן אלטען מאגיסטראט.

אין „קוריער לודזקי“ זאגט דער פרעזידענט, האט זיך בעוויזען אנ'ארטיקעל מיט אנ'אנגריף אויפ'ן מאגיסטראט, הלמאי יודען געניסען פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג און פון געזעלשאפטליכער שוץ אין א גרעסערער מאס ווי נישט יודען. ס'איז נישט פעסטגעשטעלט, צי ס'איז ווירקליך אזוי, נאר אויב יא, איז אויך נישט קיין בייז, ווייל מיר קענען דאך נישט מאכען קיין „נומערוס קלאוזוס“, קיין פראצענט-נארמע פאר ארימע און קראנקע יודען אין די אפטיילונגען פון מאגיסטראט. אבער ס'זענען פערהאן סיבות, וועלכע זענען גורם אז יודען זאלען זיך ווענדען צו אונז מעהר נאך הילף. זיי געניסען ווייניגער פון דער קראנקענקאסע, בעקומען ווייניגער אונטערשטיצונגען א. א. וו.

ד״ר שיפמאן מאכט א צווישען-רוף: מיר טרעטען גערן אפ דאס רעכט צו קרענקען דעם אויטאר פון אזעלכע ארטיקלען אין „קוריער לודזקי“.

דער פרעזידענט ענטפערט נאך אין זיין ווייטערדיגער רעדע אויף די פארווארפען כלפי די פאלעסיע-וואוין-הייזער און אנדערע בוי-ארבייטען פון מאגיסטראט.

די רעדע פון פרעזידענט איז אויפגענומען געווארען מיט הילכיגע אפלאדיסמענטען פון די לינקע בענק און פון דער גאלעריע.

נאך דער רעדע פון פרעזידענט האט גערעדט דער גענעראל-רעפערענט פון בודזשעט ראטמאן הארטמאן און מיט דעם איז פערענדיגט געווארען די גענעראל דעבאטע. דאן טרעט דער שטאט-ראט צו צו בעטראכטען די בודזשעטען פון די איינצעלנע אפטיילונגען: ס'זענען אנגענומען געווארען די בודזשעטען פון שטאט-ראט און פון דער פרעזידיאל-אפטיילונג פון מאגיסטראט.

די נ. פ. ר. טראגען איין דעמאגאגישע פארשלאגען וועגען או סשטרייכען די רעפרעזענטאציע-פאנדען פון מאגיסטראט-פרעזידיום און פון פרעזידיום פון שטאט ראט. ביידע פארשלאגען זענען אדורכגעפאלען. ביי דער פרעזידיאל-אפטיילונג האט ראטמאן פראשקער פארגעלעגט, אז די אלע בעקאנטמאכונגען פון מאגיסטראט זאלען אויך אין א גלייכער מאס פערעפענטליכט ווערען אויך אין דער יודישער פרעסע.

ליקווידירט א געפערליכע גנבים-באנדע
דורך א רינגעלע ענטדעקט א געהיים בעהעלטעניש

(2) דער לאדזער אויספארשונגס-מאכט האט זיך נעכטען ווידער איינגעגעבען צו ליקווידירען א געפעהרליכע גנבים-באנדע, וועלכע האט געארבייט א אויף גאר א ברייטען שטייגער איבער דער גאנצער שטאט און ארויסגעשיקט די געגנב'עטע סחורות אין גרעסערע טראנספארטען אין אנדערע שטעט.

די באנדע האט מען ענטדעקט אויף פאלגענדען אופן: די אויספארשונגס-מאכט האט בעמערקט, אז די גרעסטע טייל גנבות קומען פאר אין די לאגערן פון טיכער. מען האט אנגעהויבען אויפמערקזאם נאכקוקען אין די מלינות. די בעקאנטע פאסערס אין גלייכצייטיג אין די עקספעדיציאנס-הייזער. די אויספארשונג האט באלד פעסטגעשטעלט, אז דורך דעם עקספעדיציאנס-הויז פון מאיר דראכמאן (פיעטריקאווער 19) שיקט ארוים גרויסע טראנספארטען טיכער קיין לאפי (אונטער ביאליסמאק) און קיין ביאליסטאק א געוויסער מענדעל סאדאוויטש, קילינסקי 18, אויפ'ן אדרעס פון יצחק סלאראוויטש.

מען האט גענומען סלאראוויטשען אויף אבסערוואציע און בעמערקט, אז ער קומט אפט צו א געוויסער חנה גערלאק, בערעק יאסעלעוויטש 21, וועלכע איז בעקאנט דער פאליציי פון אלטע „מעשים טובים“.

נעכטען האט די פאליציי געמאכט א רעוויזיע ביי דער גערלאק. א חוץ דער גערלאק און סלאראוויטשען האט מען אין שטוב געטראפען א געוויסען משה גולבאם (קיעלבאך 13) א פוהרמאן, און בעת א רעוויזיע געפונען ביי איהם אין שטוב, וואס איז פאר איבערפיהרען געג'גנב'עטע סחורות שוין עטליכע מאל בעשטראפט געווארען. נאכדעם יוזעף גרעגארטשיק (קילינסקי 27), מאטעל זאקר ליקאווסקי (קילינסקי 61) און לייב ראזענפערל (קילינסקי 18).

אלע בעקאנט דער פאליציי פון פריהערדיגע פערברעכענס. מען האט די ארעסטירטע אויסגעהערט: אלע האבען זייער שולד געלייקענט. די רעוויזיע האט אין ערשטען אויגענבליק קיין רעזולטאטען נישט געגעבען. די פאליציי האט שוין געוואלט אוועקגעהן, נאר איין פאליציאנט האט אין קעהלער, וואו מען האט פערענדיגט די רעוויזיע, בעמערקט אויפ'ן מיסט עפעס א רינגעל. ער האט דאס רינגעל געהאלט אויפהויבען — האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז עס איז צוגעפעסטיגט צו א מין אייזערן הענטעל און צו א טיר, וואס פיהרט אין א בעהעלטעניש, און דא האט מען געפונען א גרויסע סכום געג'גנב'עטע טיכער.

אלע פערהאלטענע ביי דער גערלאק האט מען אין אויטאס איבערגעפיהרט אין טורמע צו דיספאזיציע פון אויספארשונגס-ריכטער.

גלייכצייטיג האט דער לאדזער אויספארשונגס-אמט מיטגעטיילט דער ביאליסטאקער פאליציי וועגען דער גאנצער געשיכטע און פארגעלייגט צו ארעסטירען דעם אלטען סלאראוויטש, וועלכער האט די געג'גנב'עטע סחורות דארט אפגענומען. די ביאליסטאקער פאליציי האט סלאראוויטשען ארעסטירט און בעת א רעוויזיע געפונען ביי איהם אין שטוב, אויף א גרויסען סכום טיכער, וועגען דעם, האט די ביאליסטאקער פאליציי מיטגעטיילט קיין לאדז.

א פאטער — א חיה

(2) נעכטען האבען זיך אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין קרייז-געריכט געפונען דער 50-יעהריגער טישלער סטאניסלאוו פאטער מיט זיין 24-יעהריגער טאכטער ראזאליא.

פאטער איז בעשולדיגט געווארען אין דעם, אז נאכ'ן טויט פון זיין פרוי, האט ער געהאט געשלעכטליכע בעציהונגען מיט זיין טאכטער. זיין זוהן האט דער פאטער געשיקט שלאפען אין דער טישלעריי. די דאזיגע בעציהונגען האבען געדויערט עטליכע יאהר, ביז ראזאליא האט געוואלט חתונה האבען. דער פאטער האט איהר נישט ערלויבט און דעריבער האט ראזאליא וועגען דעם געמאלדען דער פאליציי.

דער פראצעס איז בעטראכט געווארען ביי פערמאכטע טירען. סטאניסלאוו פאטער איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר פעסטונג.

די „שחיטה“
אין שטעטישען טעאטער

די „שחיטה“ פון י. גארדין געהט אין שטעטישען טעאטער מיט גרויס ערפאלג. היינט ווערט די פיעסע ווידער אויפגעפיהרט צו פאפולערע פרייזען.

„אגודה" איז א סינטעז פון אסימילאציע און נאציאנאליזם

אין דער פראגע פון א"י אונטערשיידעט זיך איצט ווייניג די „אגודה" פון פראפ. ווייצמאנס ציוניזם

די פארלעזונג פון פרעז. ראזענהיים אין פילהארמאניע

ווי מיר האבען מיטגעטיילט, איז זונטאג אין אווענד פארגעקומען אין פילהארמאניע־זאל א פארלעזונג פון פיהרער פון דער אגודה פרעז. ראזענהיים א.ד.ט. „די פאליטיק פון אגודת־ישראל.

פאליטיק פון די פעלקער און יודישע פאליטיק

די פאליטיק פון טעריטאריאלע פעלקער — הויפט אין זיין דעפעראט ה' ראזענהיים — באשטעהט אין דער שטרעבונג צו בעהערשען דאס לאנד, וואס זיי בעוואוינען מיט פיזישען כח. אלע אנדערע ווייטערע טאטען זענען נאר מיטלען צו דערגרייכען דעם דאזיגען צענטראלען צוועק.

אנדערש איז עס ביי יודען. פרומע יודען האלטען זיך בכלל אפ פון פאליטיק, אבער זיי בענעהען דעם פעהלער, וואס זיי גיסען ארויס דאס אומריינע וואסער צוזאמען מיט'ן קינד.

די יודישע פאליטיק איז געבויט אויף גאנץ אנדערע יסודות — אויף דער עטיק, וואס האט איהר בעגרינדונג אין דער תורה:

„ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" אט אין דעם דאזיגען „ממלכת כהנים" ליגט דער הויפט־מאמענט פון דער יודישער פאליטיק.

פון דעם שטאנדפונקט אויס נעמט אן די אגודה־בעוועגונג א שטעלונג צו אזעלכע פראגען ווי וואהל־רעכט פאר פרויען, ווי צום פראבלעם ווען בילדען די קינדער אין אלגעמיינע למוד־אנשטאלטע, א. א. וו.

די אגודה = בעוועגונג

איז א סינטעז פון די צוויי בעוועגונגען ביי יודען: אסימילאציע און נאציאנאליזם. די אסימילאציע פון איין זייט האט זיך אפגעזאגט פון אלץ וואס איז יודיש און האט פאר זיך איבערגעלאזט בלויז שטיקלעך און ברעקלעך פון קאנפעסיאנאלים, זיך אפגעזאגט פון פיזישער אוןווירטשאפטליכער איינהייטליכקייט פון פאלק. פון דער צווייטער זייט האט די גרויסע בעוועגונג ביי יודען, וואס רופט זיך נאציאנאלע, בעמיהט נישט אפגעווישט צו ווערען און איינהאלטען זיך פיזיש און גייסטיג. זי פארלירט אבער די ספעציפישע יודישע מאמענטען פון „ממלכת כהנים", הגם זי טיילט אויס דאס אייגענטליך יודישע.

די וועלטליכע אגודה־בעוועגונג פארנעמט דעם מיטעלפונקט צווישען די צוויי אנגרויסענע ריכטונגען זי האלט פאר נויטיג זיך צו פעראיגנטערעסירען מיט'ן ווירטשאפטליכען וואויל פון די יודען, צו פערלאנגען אלע רעכט פאר די יודען, זייענדיג דערביי בעשיידען, נישט נאציאנאליסטיש, אבער דערביי נישט אפטרעטען אויף א האר פון דער תורה־הקדושה.

די עקאנאמישע לאגע פון די יודען

אין שלעכט: יעדער צווייטער יוד איז אהן אן עקזיסטענץ. פיל בייגעטראגען דערצו האט דאס געזעץ וועגען צוואנגס זונטאג־רוה. דער רעפערענט דערצעהלט, אז די כנסיה גדולה האט זיך געווענדעט צום אינטערנאציאנאלען ארבייטס־אמט, וואס עקזיסטירט ביים פעלקער־בונד, מיט א פארשלאג, אז דער ארבייטס־טאג זאל קענען פערלענגערט ווערען נעזעצליך ביז 10 שעה א טאג כדי די יודישע ארבייטער זאלען קענען ארבייטען די 48 שעה אין וואך, אפהיטענדיג דעם צוואנגס־זונטאג־רוה און נישט דארפען מחלל שבת זיין.

לויט'ן אינטערנאציאנאלען אפמאך, דערצעהלט ווייטער דער רעפערענט, איז פוילען דערלויבט אין אויסנאמספאלען עובר צו זיין דעם 8־שעה'דיגען ארבייטס־טאג אין ארבייטען 9 שעה. פון פוילען וועט עס אין א גרויסער מאס זיין אפהענגיג, אז דער דאזיגער מעמאריאל וועלכען דער אינטערנאציאנאלער ארבייטס אמט וועט בעטראכטען אויף דער נאהנטסטער זיצונג אין מאי ה. י. זאל גינסטיג ערלעדיגט ווערען.

דערמאנענדיג נאך מיט א פאר ווערטער דעם פלאן פון דער אגודה וועגען גרינדען א צענטראלע באנק, כדי ווירטשאפטליך צו שטיצען די יודען, איז דער רעפערענט אריבער צו דער

פראגע וועגען א"י.

ישוב א"י איז א מצוה פון די גרונד מצוות. דערפאר האט יעדע טעטיגקייט לטובת א"י קודם כל דעם ציל מקיים צו זיין די דאזיגע מצוה פון ישוב א"י. דער אויפבוי פון א"י איז פאר דער אגודה נישט קיין פאליטיש מיטעל צו שטארקען דאס בעוואוסט זיין פונ'ם יודישען פאלק. בעזעצען זיך אין א"י איז א דראנג ביים יוד נישט צוליב אנדערע טעמים, ווי קודם כל צוליב דער מצוה ישוב א"י, כדי אויף אזא אופן זיך שטארקען אויפ'ן באדען פון א"י, דעם לאנד, וואו ס'איז געשאפען געווארען דער געטליכער בונד צווישען דעם פאלק און זיין לאנד.

פון דער דאזיגער שטעלונג איז אויך געדרונגען די שטעלונג פון דער אגודה צו ענגלאנד, צום פעלקערבונד, צו די אראבער. די אגודה פערלאנגט פרייע איינוואנדערונג קיין א"י, פולע זיכערהייט פון לעבען און פערמעגען, קיין שום אונטערדריקונגען בנוגע די יודען אבער — ערקלערט דער רעדנער

— מיר פאדערען נישט קיין פאליטישע מאכט איז לאנד

און שטרעבען נישט צו קיין מאיאריזירונג דורך יודען. איצט אונטערשיידען מיר זיך פראקטיש אין אונזערע פאדערונגען זעהר ווייניג פון די מעסיגע ציוניסטען, וואס ווערען אנגעפיהרט פון פראפ. ווייצמאן און אנד. נאטירליך זענען מיר אבער זעהר ווייט פון די רעוויזיאניסטען און עהנליכע גרופען.

בעת די לעצטע געשעהענישען זענען מיר געגאנגען מיט'ן ועד לאומי בפרט אין די פראגען פון כותל מערבי. שטרייטען וועלען אבער צווישען אונז פארקומען איצט, ווייל מיר וועלען ארויסטרעטען פאר'ן פעלקער בונד אונטער דער אייגענער פאן. ווייל די פראגע פון כותל־מערבי איז א רעליגיעזע פראגע, מיר זענען א פאלק נישט ווי אלע אנדערע:

מיר זענען א פאלק פון תורה.

אפשטעלענדיג זיך אויף דער פראגע פון חנוך, האט דער רעדנער אנגעוויזען, אז יעדער יוד אין גלות איז מחויב צו קענען די שפראך פון פאלק, צווישען וועלכען ער לעבט. ס'איז אבער געפעהרליך אפצוגעבען די קינדער צו ערציהען אין די אלגעמיינע מלוכה'שע שול־אנשטאלטען אויב מ'וויל האבען ערציגענע יודען, מוז מען האבען אן אייגענעם חנוך און כדי צו האבען אן אייגענעם חנוך, מוז מען פיהרען פאליטיק און כדי צו פיהרען פאליטיק איז דער ערשטער גרונד — האט אויסגעפיהרט דער רעדנער — דיסציפלין

*

נאכ'ן רעפעראט האבען דעם גאסט בעגריסט אין נאמען פון פא"י — ה. זילבערשטיין, וועלכער האט זיך בעקלאגט, אז די יודישע פאבריקאנטען שליסען זייערע פאבריקען פאר די יודישע ארבייטער; הרב קרול אין נאמען פון לאדזער ראבינאט און פרעזעס מינצבערג האט געשלאסען די פארזאמלונג.

פון האנדעלס=געריכט

באנקראט און פראלאנגאציע

(2) דאס האנדעלס־געריכט האט אויף איהר לעצטער סעסיע בעטראכט די ביטע פון דער אקציען־געזעלשאפט ריכטער וועגען ערקלעהרען „אנ'אופאדלאשטש" דער פירמע טאניא פרענקעל, ציגעל־גאס 38.

דאס געריכט איז נאכגעקומען די ביטע און ערקלערט „אנ'אופאדלאשטש" דער פירמע פרענקעל. אלס ריכטער־קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס־ריכטער אסקאר גראס, אלס קוראטאר — אדוו. טאדעאוש קלינגער. די באנקראטירטע פירמע איז איבערגעגעבען געווארען אונטער פאליציי־אויפזיכט.

דאן האט דאס האנדעלס־געריכט בעטראכט די ביטע פון דער פירמע „ל. לאנדוי און זוהן", וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען אויף 3 חדשים. די פירמע האט אויפגעוויזען א בילאנס, וועלכע האט דעם אקטיוו 423.987 זלאטים און אין פאסיוו 351.869 זלאטים. דאס געריכט האט מסכים געווען צו געבען דער פירמע א „נאדזור" אויף 3 חדשים, אנהויבענדיג פון 15 פעברואר.

דאס געריכט האט פארלענגערט די פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אויף ווייטערע 3 חדשים דער פירמע „ברידער קאפעמאן און ראנזעוויטש" און דער פירמע הלל אפעלבוים.

וועגען פאטענטען

(2) אין צוזאמענהאנג מיט דער פארשידענארטיגער אינטערפרעטאציע פון האנדעלס־טעטיגקייטען, דערוויסען מיר זיך, אז פאריגע וואך האט דאס העכסטע געריכט ערקלעהרט, אז דאס האנדלען מיט פארשידענע ארטיקלען, גיט נישט קיין גרונד אויסצוקויפען עטליכע פאטענטען. א פאטענט ווערט ארויסגעגעבען נישט פאר יעדער האנדעלס־טעטיגקייט בעזונדער, נאר פאר א געוויסען טיפ פון א האנדעלס־אונטערנעהמונג.

בעשלוסען פון צוזאמענפאהר פון שטייער=אמט=נאטשעלניקעס

(2) שבת האט זיך פערענדיגט דער צוזאמענפאהר פון נאטשאלניקעס פון די שטייער־אמטען, וואס געהערען צו דעם לאדזער פינאנץ־אמט, דער צוזאמענפאהר האט געדויערט עטליכע טעג און אין איהם האט אויך אנטיילגענומען דער לייטער פון שטייער־אמט ביים פינאנץ־מיניסטעריום, אלאנה.

מיט רעפעראטען וועגען דער לאגע אין דער אינדוסטריע און האנדעל בכלל און אין לאדז בפרט זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה סיהארסקי און אלאנה. נאך א לעבהאפטע דיסקוסיע איז איינשטימיג ארויסגעזאגט געווארען די מיינונג, אז די אינדוסטריע און האנדעל אין לאדז לעבט איבער א שווערען קריזיס.

וואס שייך דער בעציהונג פון דער פינאנץ־מאכט צו די שטייער־צאהלער איז אנגענומען געווארען א זעהר וויכטיגער פארשלאג, אז די לייטער פון די שטייער־אמטען מוזען אינדיווידועל בעהאנדלען יעדען בעזונדערען שטייער־צאהלער ביים אויסמעסטען דעם אומזאץ־שטייער, אזוי ארום וועלען אויסגעמיטען ווערען די טויזענדער רעקורסען און רעקלאמאציעס און די בעציהונג צווישען צאהלער און דער מאכט וועט נישט זיין אזוי אנגעשטרענגט.

דאן זענען נאך אנגענומען געווארען בעשלוסען וועגען דער בוכפיהרונג אין די אמטען, וועגען אופן פון אדורכפיהרען עקזעקוציעס או"ח.

ווארשאווער פראקוראר בעזוכט די לאדזער טורמעס

(2) נעכטען איז קיין לאדז געקומען דער פראקוראר ביים אפעלאציאנס־געריכט אין ווארשא הר' הורניצקי אויף אן אינספעקציע פון די טורמעס אין לאדז און אין דער וואיעוואדזטווע.

דאס ערשטע האט דער פראקוראר הורניצקי דורכקאנטראלירט דעם פראקוראטור־אמט אויף גראנסקא 44, און נאכדעם בעזוכט די טורמע אויף קאפערניקא־גאס.

נאכדעם איז פראקוראר הורניצקי אין בעגלייטונג פון פראקוראר נאטקאווסקי געפאהרען קיין פיעטריקאוו און לענטשיץ וואו ער האט אדורכקאנטראלירט די טורמעס.

א צוואלדוועסטער אכס דערהרגעט א וועכטער אין באלוטער שעכט=הויז

(וו) אין באלוטער שעכט הויז האט געטראפען אלס נאכט וועכטער דער 42 יעהריגער פראנציסעק יושוויאק.

נעכטען אינדערפריה האט יושוויאק געעפענט דאס טויער אריינצולאזען בהמות, וועלכע מען האט געפיהרט שעכטען. א אקס איז שטארק ווילד געווארען און זיך געווארפען אויף דעם וועכטער, איהם גענומען, אויף די הערנער און ארויפגעווארפען צוריק אויף דער ערד מיט א דורכגעלעכערטען בויך. עס האט געדויערט א שטיק צייט ביז עס האט זיך איינגעגעבען די בהמות אריינצוטרייבען אין שטאל. דאן האט מען ערשט ארויסגערופען די פאגאטאוויע, וועלכע האט דעם וועכטער גענומען אין שפיטאל. אויפ'ן וועג איז ער אבער געשטארבען.

פייערונג אין פילהארמאניע־זאל

פון לעהר־אנשטאלט „דרכי נעם"

דער פייערליכער אקט פון צוטיילען די ערשטע התר־הוראה'ס די תלמידים פון דער לעהר־אנשטאלט „דרכי־נועם" ווי אויך דער עפענטליכער אר־אסטריט פון די תלמידים לכבוד דעם צוואנציג־יעהריגען יובילעאום פון לעהר־אנשטאלט אונטער דער לייטונג פון ה' ג. א. ליסס האט ארויסגערופען אין דער היגער יודישער רעליגיעזער געזעלשאפט א פערשטענדליכען אינטערעס.

די פייערונג איז פארגעקומען מיטוואך, חמשה עשר בשבט, 6 א זייגער אווענד. דער זאל איז געווען פערפולט איבער די ברעגעס. הונדערטער מענשען האבען געמוזט אוועקגעהן ווייל ס'איז אוממעגליך געווען אריינצולאזען זיי אין זאל. דער זאל איז לכבוד דער פייערונג געווען שעהן בעצירט.

דער יובילאט איינגענטימער פון לעהר־אנשטאלט „דרכי־נועם" ה' ג. א. ליסס, לארעט איין אין פרעזידיום די רבנים פון זלאטשעוו, סטערצעוו, פראשניץ, יאנאוו א. א. די פארשטעהער פון לאדזער ראבינאט, די רבנים פיינער, קרול, און ראזענבערג. אויך ווערען איינגעלאדענט אין פרעזידיום די ה"ה: וואלף אייזנער, משה וואוריסלאווסקי, משה צעדערבוים בנימין רוס א. א.

עס זיצען אויך ביים פרעזידיום־טיש די בחורים המוסמכים להוראה.

די פייערונג ווערט געעפענט מיט'ן אפזינגען „מה־טובו" דורך א גוט איינשטודירט שול־כאר אונטער דער לייטונג פון טאלאנטפולען בעל־מנגן ר' ישראל סאבינער. דער יובילאט ה' ג. א. ליסס בעגריסט דעם לאדזער ראבינאט, די פראווינצער רבנים, די פני העדה און אלע אנוועזענדע און דאנקט זיי פאר'ן אנטיילנעהמען אין דער פייערונג.

ער רעדט וועגען זיין 20־יעהריגע טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון חינוך און איז צופרידען, וואס ער האט זוכה־געווען צו זעהן די ערשטע פרית פון זיין ארבייט און זאגט הויך „שהחינו".

דעם פארזיץ גיט ער איבער דעם ה' פישל ליבערמאן, וועלכער דאנקט דעם ה' ג. א. ליסס אין נאמען פון אלע עלטערן, פאר זיין מיהזאמע און פרוכטבארער ארבייט לטובה די קינדער.

נאכדעם ווי עס רעדט דער מנהל פון „דרכי־נועם" ה' ראטענבאך, מנהל פון דער מתיבתה ביים לעהר־אנשטאלט „דרכי־נועם" הרב מיאנאוו, קומט פאר דער פייערליכער אקט פון צעטיילען די רבנים־דיפלאמען די דריי יונגע בחורים.

עס האלט א לענגערע דרוש מעיני דיומא דער זלאטשאווער רב און גיט איבער די בחורים נח רינסקי, אהרן קלוטשקאווסקי און יהושע הערשטענבערג די סמיכה־דיפלאמען.

די ראזיגע בחורים האבען אנגעהויבען צו לערנען אין „דרכי־נועם" אלף־בית.

דער שול־כאר זינגט העררליך אפ א ספעציעל פערפאסטען שיר־החגיגה.

עס האלט א קורצען, אבער שיינעם רעפעראט איינער פון די מוסמכים להוראה, נח רינסקי, און ראן רעדען תלמידים פון לעהר־אנשטאלט „דרכי־נועם", י. כרמל (יודיש) א. ווינער (העברעאיש און פויליש) י. ב. זרוגסקי (פויליש) און די תלמידים רייז זאגען פלפול.

איינדרוקספול איז געווען דאס בילד, ווען פאר קליינע קינדער, תלמידים פון „דרכי־נועם" טראגען צו אין נאמען פון אלע תלמידים א פיין אויסגעפערטיגטען אדרעס דעם יובילאט, דעם מנהל הראשי מר ג. א. ליסס.

נאכ'ן אפזינגען, דורך דעם שול־כאר א ספעציעל שיר־היובל און א שיר בית־הספר ווערט די פייערונג ביי א געהויבענע שטימונג געשלאסען.

שפעטער איז פארגעקומען אין דער פריוואטער וואוינונג פון ה' ליסס א באנקעט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) עפשטיין, פיעטריקאווער 225; בארטאשעווסקי, פיעטריקאווער 95; ראזענבלום, ציגעל־גאס 12; נארפיין, וואכאדניא 54; קאפראווסקי, נאוואמיעסקא 15.

היינט א פאפולערע פארשטעלונג אין „ארדט"

היינט, דינסטאג, נעהט אין קאמער־טעאטער „ארדט" צום 44־טען מאל „חרגעלעבט".

דאס פראגראם נעהט די לעצטע טעג. ס'ווערען געמאכט פארבערייטונגען צום 3־טען פראגראם, די פרעמיערע וועט פארקומען די נאהענסטע טעג.

מעלדונג

פראפ. פעראיין פון בעקליידונגס־אינדוסטריע ארבייטער אין פוילען, אפטיילונג 2 אין לאדז, פאמארסקא 43.

אכטונג ארבייטער פון מענער־מאנטעל און פארל פאך!

מיטוואך, דעם 19 פעברואר ה. י. פונקטליך 10 פריה קומט פאר אין פעראיינס־לאקאל פאמארסקא 43 א פערזאמלונג א.ט.א אקציע.

קומט פונקטליך און מאסענהייט!

די ארגאניזאציע־קאמיסיע.

גרויסער מארד-פראצעס אין אנטווערפען
פון א ביאליסטאקער יודישען יונגערמאן

נעכטען דעם 17-טען פעברואר איז פארגעקומען אין אנטווערפען א סענסאציאנעלער יודישער מארד-פראצעס.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק איז געזעסען דער 25-יעהריגער בחור פון ביאליסטאק לייב זכאריעוויטש (געבוירען אין גראיעווע, לאמושער קרייז).

דער בעשולדיגטער איז געקומען קיין בעלגיען שטודירען האנדעלס-וויסענשאפטען אין ליטישער אוניווערזיטעט. נאכ'ן ענדיגען דעם 2-יעהריגען קורס פון דער האנדעלס-אפטיילונג, איז ער איבערגעפאהרען קיין פראנקרייך אויף א קורצע צייט און איז נאכהער צוריקגעקומען קיין אנטווערפען זוכען א פאסטען. דא האט ער זיך געטראפען מיט זיין לאנדסמאן זעליגסאן, א דאלמעטשער ביי א שיפס-געזעלשאפט, און ער האט געדונגען א צימער אין דעם זעלבען הויז וואו זיין חבר האט געוואוינט, אויף ביארט גאס ביי די פרויען מאריע און ראזאליע וואן ענדערט.

דעם 4. מערץ 1929 ארום 3 א זייגער נאכמיטאג איז זכאריעוויטש געקומען צו לויפען אין דעם 10-טען פאליציי-קאמיסאריאט און געמעלדען, אז זיין חבר זעליגזאן האט זיך נאר וואס גענומען דאס לעבען.

די פאליציי איז גלייך געקומען אויפ'ן ארט פון פארפאל. אויף די ערשטע טרעפ, ביי דעם ערשטען עטאזש איז געלעגען דער קערפער פון זעליגזאן שוין אהן סימנים פון לעבען. פון דער רעכטער זייט פון בויך האט געשטראמט א טייך מיט בלוט.

אויף די צווייטע טרעפ האט מען געפונען ליגען א רעוואלווער און קוילען. לויט דער לאגע פון קערפער און פון די קוילען — איז געווען גלייך פון ערשטען בליק אוממעגליך צו גלויבען, אז דא איז פארגעקומען א זעלבסטמארד.

זכאריעוויטש איז באלד ארעסטירט געווארען דורך דער פאליציי און דורך דעם אויספארשונגס-ריכטער. ער האט געזאגט, אז ער איז געווען אין זיין צימער, אויפ'ן צווייטען שטאק. די פרויען זענען געווען בעשעפטיגט מיט'ן אויפרוימען זיין צימער. פלוצלינג האט ער געהערט א שאס פון א רעוואלווער. ער איז ארויסגעלאפען און דערזעהן זיין חבר אין א קאלוזשע בלוט.

די פרויען, וואס האבען געוואלט אויפרוימען דעם צימער, האבען אפגעגעבען אנדערע ערקלערונגען. זיי האבען עדות געזאגט, אז דער ערמארדעטער האט געגעסען מיט זיי מיטאג אין קיך, וואו געפינט זיך אין קעלער. נאך מיטאג האט זעליגזאן געוואלט ארויפגעהן אין זיין צימער אויפ'ן דריטען עטאזש. אויפ'ן וועג, אין דעם סאלאן, וואס געפינט זיך אויפ'ן ערשטען עטאזש איז געווען די טיר ברייט אפען און זכאריעוויטש האט דארט געלייענט א צייטונג. איין פרוי, ראזאליע, האט איהם געפרעגט, צי מען קען אויפרוימען זיין צימער. ארויפגעהענדיג צום צווייטען עטאזש, האט זי געהערט די שיסעריי. זכאריעוויטש איז איהר אנטקעגענגעלאפען א צעטומעלטער. די צווייטע פרוי, מאריע איז אנגעלאפען אויפ'ן טומעל פון קעלער און דערזעהן, ווי זעליגזאן פאלט אום. די ביידע פרויען זענען געלאפען געבען הילף דעם געפאלענעם. זעהענדיג, אז ער ווייזט נישט ארויס מעהר קיין סימנים פון לעבען, זענען זיי ארויפגעלאפען צו זכאריעוויטש'ען, וועלכער איז געבליבען רוהיג זיצען אין זיין צימער. זיי האבען גענומען איהם בעטען, אז ער זאל לויפען נאך מעדיציניש'ער הילף. זכאריעוויטש האט זיך צופרשט קיסעל געוואקלט, צי ער זאל געהן אדער נישט. ער איז אבער ענדליך ארויס פון זיין צימער אויף די טרעפ. ארונטערגעהענדיג, האט זכאריעוויטש א כאפ געטון דעם רעוואלווער, וואס איז דארט געלעגען. ראזאליע האט עס אבער בעמערקט און ביי איהם ארויסגעריסען דעם רעוואלווער פון האנד. זי האט דעם רעוואלווער צוריקגעלעגט צוריק.

דעם צווייטען טאג פון ארעסט האט זכאריעוויטש געזעהן, אז אלע פאקטען זענען געגען זיין ערקלערונג, האט ער זיך איינגעגעבען מודה געווען און איבערגעגעבען דעם אויספארשונגס-ריכטער אלע פרטים פון מארד. ער האט אבער גלייכצייטיג איבערגעגעבען וועגען די ליידען און די בעליידיגונגען, וואס ער איז אויסגעשטאנען פון דעם ערמארדעטען זעליגזאן.

זעליגזאן פלעגט זיך מיט איהם רייצען. האט איהם שטארק בעליידיגט אין דער אנוועזענהייט פון חברים. ווען זכאריעוויטש האט פארלוירען זיין פאסטען אלס בוכהאלטער אין דער „אגסווערפ טעלעפאן-געזעלשאפט", האט זיך זעליגזאן מיט איהם געריצט און „געשאסען איהם זאלץ אויף די וואונדען".

דאס — ערקלערט זכאריעוויטש — האט איהם געבראכט צום געדאנק נקמה צו נעהמען פון זעליגזאנען. ער האט געקויפט דעם רעוואלווער און אויסגעפינענדיג א געלעגענהייט, האט ער אויסגעשאסען זעקס מאל אויף זעליגזאנען. דעם רעוואלווער האט ער געטראגען ביי זיך און דאס בעווייזט, אז דער געדאנק פון א בלוטיגער נקמה איז שוין געווארען איינגעלעבט ביי דעם מערדער און ער איז שוין געבליבען קאלטבלוטיג צו דעם פלאן.

דער דאזיגער מארד איז אבער אויך נישט פריי פון א סיבה מיט א פרוי. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז זעליגזאן האט געהאט א געליבטע, א דייטש מיידעל. ער האט אבער געווארפען א חשד אויף זכאריעוויטש'ען, אז ער מאכט אינטריגעס צווישען איהם און זיין בעקאנטער און אז ער רעדט אן פאר איהר שלעכטס און רכילות אויף איהם. אלס רעזולטאט פון דעם האט דער אייפערזיכטיגער זעליגזאן איהם אויסגעפאטשט אין דער אנוועזענהייט פון פיל בעקאנטע.

דעם 28 טען פעברואר האט זכאריעוויטש געקויפט דעם רעוואלווער און בעשלאסען צו דערשיסען זעליגזאנען.

דער פראצעס האט פעראינטערעסירט די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין בעלגיען. זכאריעוויטש ווערט אנגעקלאגט אלס מערדער, וואס האט אויסגעפיהרט דעם מארד מיט א פאראויס געפלאנטער כונה.

אלס פערטיידיגער פון דעם מערדער טרעטען ארויס די בעקאנטע יודישע אדוואקאטען פון אנטווערפען פראפ. ניקא גינזבורג (פראפעסאר פון דער גענטער אוניווערזיטעט) און מעטר יאקאבסאן. דעם מערדער דראהט א שטראף פון 10 ביז 15 יאהר תפיסה.

י. עליאט

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערן אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט איינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, ווערט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

206 סעוועריין:

דער מאדיפיצירטער אוסטאוו וועגען מיליטער דינסט-פליכט זאגט נישט פאר, אז פאבארפליכטיגע זאלען דארפען האבען פון דער מיליטער-מאכט אנ'ערלויבניש צו שליסען חתונה-אקטען.

207 ל. נ. ג. 72:

די דעציזיע פון דער סטאראסטווא קאנט איהר פערקלאגען אין קרייז-געריכט, וואס פאר אנ'אורטייל עס זאל אין קרייז-געריכט נישט ארויסגעטראגען ווערען קאן מען געגען אבער שוין מעהר נישט אפעלירען.

208. שטיינבאך.

נישט אמת, אז פון וואוינונגען, וועלכע בעשטעהען פון מעהר, ווי 4 צימערען, קאן מען יא פאדערען הוספות.

די בעשטימונגען פון דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ זענען נישט אפהענגיג פון דער צאהל צימערען, פון וויפיל די בעטרעפענדע וואוינונג בעשטעהט. און ממילא קאן דאס גרונט-דירה-געלד אפילו פון דער גרעסטער וואוינונג פעסטגעשטעלט ווערען אויף אנ'אמטליכען אופן.

נישט מעהר, אויב א לאקאטאר פון א גרעסערע, ווי א 4-צימערדיגע דירה, איז גרייט צו שליסען א קאנטראקט מיט א הויז-ווירט און וויל אויפ'ן סמך פון דאזיגען קאנטראקט גוטוויליג זיך פערפליכטען צו בעצאהלען טייערער דירה געלד, וויפיל דער אורוש. ראזיעמטשי האט פעסטגעשטעלט, איז אזא קאנטראקט בינדענד.

אנדערש איז אבער די לאגע מיט די לאקאטארען פון קלענערע וואוינונגען.

מיט זיי מאר שוין דער הויז-ווירט נישט שליסען קיין קאנטראקטען, לויט וועלכע זיי זענען זיך מתחייב צו צאהלען, אפילו גוטוויליג, טייערער דירה-געלד וויפיל ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען אמטליך.

קוים איז אזא קאנטראקט אבער יא געשלאסען געווארען, איז ער נישט גילטיג.

209. ר. ב-ן

אויב איהר ווילט נישט טראגען די פולע פעראנטווארטליכקייט פאר די ירושה חובות און אויך זיך נישט אנטזאגען פון אייערע ירושה-רעכט, קאנט איהר אננעהמען די ירושה מיט'ן בעדינג פון אנ'אזוי גערופענעם dobrodziejstwo inwentarza. וועגען דעם מוזט איהר מעלדען אין געריכט פון דער ערשטער אינסטאנץ, וואו די ירושה געפונט זיך.

איהר קאנט דאס טון אפילו שוין נאכדעם, ווי איהר האט איבערגענומען די ירושה. דאס נישט דורכפיהרען אין זיינער צייט קיין ספיס אינווענטארוש ענדערט נישט די לאגע.

אשטערונג אננעהמען א ירושה Z dobrodziejstwem inwentarza איז נאר אין דעם פאל, ווען דער פרעטענדענט האט אויסגעמישט די ירושה מיט זיין פערזענליך פערמעגען.

210. אברהם פון גלובנע.

וואהרשיינליך האט איהר נישט ריכטיג אנגעגעבען דעם ארטיקעל פון די מיליטערישע סאניטארע פארשריפטען, לויט וועלכען מען האט אייך פעררעכענט צו דער קאטעגאריע D.

ווייל דער ארט. 38 בעדייטעט די פאליגע קראנקהייט (עפילעפסיע) אדער אנ'אנדערע זעהר שווערע נערווען-קראנקהייט.

אויב ס'זאל טאקע אזוי שטימען מיט דער ווירקליכקייט, פערשטעהט זיך, אז קיין שום ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט וועט אייך נישט קוואליפיצירען פאר ארבייטס-פעהיג און וועלען ארויסשיקען קיין פראנקרייך אויף ארבייט.

211. ר. ג.

דער שטייער איז נאך נישט געווארען אנולירט.

איהר קאנט זיך אבער דערפון בעפרייען דערלאנגענדיג אנ'ענטשפרעכענדע בקשה, אין אורזש. סקארבאווי.

געוויס קאן מען אייך אין נעגענפאל די גאר דערבאבע סעקוועסטרירען.

212. א שטענדיגער לעזער פון רזשנאווסקא

ווי ס'איז צו זעהן פון פונקט 9 ארטיקעל 2 פון דער פעראדנונג פון מלוכה פרעזידענט וועגען ארבייטס-אפמאכען מיט אנגעשטעלטע דארף פאר א גייסטיגען ארבייטער בעטראכט ווערען נאר אזא פערקויפער, וועלכער בעזיצט א 6-קלאסיגע שול-בילדונג.

די וויכטערדיגע פונקטען פון ציטירטען ארטיקעל לאזען אבער צו געוויסע אפווייכונגען פון דעם פרינציפ אזוי, אז מען קאן דריגנען, אז אויך די פערקויפער, וועלכע בעזיצען נישט דעם געפאדערטען בילדונגס-צענז קאנען דערוייל נאר קוואליפיצירט ווערען אלס גייסטיגע ארבייטער. די דאזיגע הנחה איז זיכער שייך די פערקויפער, וועלכע זענען געווארען ביז'ן 31. דעצעמבער 1928 פערזיכערט אלס גייסטיגע ארבייטער, הגם זיי האבען נישט קיין 6-קלאסיגע שול-בילדונג.

צו אלע יוד. האנדווערקער אין פוילען

דאס אינדוסטריע-געזעץ, וואס איז מעהר בעקאנט אינטער'ן נאמען צעכען-געזעץ, איז צום סוף יאהר 1929 פאקטיש אין דער פולער מאס אריין אין קראפט. עס האבען זיך אומעטום געעפענט די האנדווערקער-קאמערען און האבען אנגעהויבען זייער טעטיקייט. עס איז אלעמען בעקאנט, אז אויב דאס צעכען-געזעץ איז נישט צוגעפאסט צום לעבען און צו די בעדערפענישען פון די יודישע האנדווערקער. אבער פל-זמן א געזעץ גילט, איז דער יודישער האנדווערקער מחויב אויסצופיהרען די פארערדנונגען פון דעם געזעץ.

איינע פון די פארערדנונגען בעשטעהט דערין, וואס יעדער האנדווערקער איז פערפליכטעט צו מאכען א שריפטליכען אפמאך מיט יעדען פון זיינע טערמינאטארען (לערן-יונגלעך) און צו רעגיסטרירען דעם דאזיגען אפמאך ביי זיך אין צעך, אדער אין דער האנדווערקער-קאמער.

די נישט-יודישע האנדווערקער האבען שוין אין זעהר א גרויסער צאהל פעררעגיסטרירט זייערע לערן-יונגלעך, דאגעגען האבען די יודישע האנדווערקער ביז איצטער פערזוימט דאס צו טון. דער פועל-יוצא דערפון קאן זיין זעהר א טרויעריגער פאר אונזערע יודישע האנדווערקער. א לערן-יונגעל, וואס איז נישט רעגיסטרירט אין צעך, רעכענט זיך נישט אפיציעל פאר א לערן-יונגעל און וועט נישט האבען דאס רעכט זיך צו שטעלען צום עקזאמען אויף א געזעלען (טשעלאדניק). אזוי ארום שטעהען מיר פאר א סכנה, אז ס'וועלען אויפהערען צו עקזיסטירען פולבערעכטיגטע, זעלבסטשטענדיגע יודישע מייסטערס, אויב עס וועלען איצט נישט רעגיסטרירט ווערען אין די צעכען די לערן-יונגלעך (טערמינאטארען).

מיר ווענדען זיך דעריבער צו אלע יודישע האנדווערקער און מיר פאדערען זיי אויף: שליסט אפמאכען מיט אייערע לערן-יונגלעך און רעגיסטרירט די אפמאכען אין די צעכען.

פערגעסט נישט, אז די צייט איז קורץ, דעם 31. דעצעמבער פון לויפענדען יאהר וועלען פערלירען דאס רעכט צו האלטען לערן-יונגלעך אלע זעלבסטשטענדיגע האנדווערקער, וועלכע וועלען צו דעם אנגעוויזענעם טערמין נישט בעקומען דעם טיטעל מייסטער. עס ליגט דבן אין אייערע אייגענע אינטערעסען, איהר זאלט אויסנוצען דערוויל דאס רעכט צו האלטען לערן-יונגלעך.

מיר ווענדען זיך בעזונדער צו די עלטערען פון די טערמינאטארען, זיי זאלען אפהיטען די רעכט פון זייערע קינדער. די עלטערען מוזען אכטונג געבען, אז די מייסטערס, וועמען זיי האבען אנפערטרויט זייערע קינדער, זאלען וואס פריהער שליסען די אפמאכען, בהסכם מיט די פארערדנונגען פונ'ם געזעץ. די עלטערען דארפען געדענקען, אז דא האנדעלט זיך וועגען דער צוקונפט פון זייערע קינדער.

די אפמאכען מיט די לערן-יונגלעך דארף מען שרייבען ענטשפרעכענד צו די ווירקליכע בעדינגונגען, ד. ה., אז אויב דער האנדווערקער האלט דעם לערן-יונגעל שוין א לענגערע צייט, דארף אין דעם אפמאך ווערען אנגעוויזען, דער ווירקליכער טערמין, ווען עס האט זיך אנגעהויבען די לעהרע.

גלייכצייטיג ווענדען מיר זיך צו אלע יודישע האנדווערקער, זיי זאלען ערפילען א צווייטע פליכט, לויט דעם צעכען-געזעץ און זאלען שיקען זייערע לערן-יונגלעך אין די פאך-דערגענצונגס-שולען.

דאס איז נישט בלויז א געזעצליכע פארערדנונג, דאס איז א נויטווענדיגקייט פאר דעם אויפטרייבענדען דור בעלי-מלאכות, אז זיי זאלען בעקומען דעם סכום ידיעות, וועלכען עס גיט די דערגענצונגס-שול.

זאל דער יודישער האנדווערקער נישט ווארטען ביז א פארשטעהער פון דער מאכט וועט קומען אויף א קאנטראל און וועט איהם בעשטראפען פאר נישט שיקען די לערן-יונגלעך אין א שול. שיקט פרייוויליג די לערן-יונגלעך אין די פאך-דערגענצונגס-שולען, און אויב אפילו עס זאלען ליידען דערביי אייערע פריוואטע אינטערעסען, מוזט איהר עס טון, ווייל אזוי פאדערט דאס געזעץ און אזוי פערלאנגט די צוקונפט פונ'ם יודישען האנדווערקער.

פעראייניגטע קאמיסיע פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד און געזעלשאפט „ארט".

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-07
אינגערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען.
ד. שטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
יעדן טאג פון דער חקם און 3—5 נאכמיטאג.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 131-86
עמט פון טאג, 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאכמ.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאראוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
אויפנעמונגען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן א; לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

א שרעקליך פערברעכען אין א יודישער פאַמיליע

צוליב א סכסוך וועגען א שטיקעל הויז זאָלען צוויי ברידער האָבען דערהרג'עט זייער שוועסטער

פון לעמבערג שרייבט מען:

נאָך מיט א ערך פון 20 יאָהר צוריק האָט דער באַקאַנטער יונגערמאַן ל. קליינהאַמער חתונה געהאַט מיט שטעפאַן האָבען געטראַכטען שוין פּרנסה פאַר א בעשייערען פאַמיליען־לעבען, פּלוצים כדי אויף אמאָל רייך צו ווערען, אויף א ברוטאַלען אופן פאַנקראַטירט, לויט דעם פּלאַן, וואָס ער האָט שוין פון פריהער צוגעגרייט, איז ער פאַלד אוועק קיין בראַזיליען, איבערלאָזענדיג דאָס ווייב וועלכע האָט, ווי מען זאָגט, דעם גרעסטען חלק געהאַט אין זיין שענדליכען פּלאַן.

לכתּחילה האָט ער אפילו אהיימגעשיקט אביסעל געלד. אָבער באַלד האָט זיין שריט וועגען איהם אויך געהויבען זיך נוקם זיין. זיין לייכטזין האָט איהם אויך שוין פערפאַלגט, און דאָס ווייב מיט די קינדער האָבען איהם פון זייער אַרום געוועלבעל נאָך געמוזט שטיצען און א צולעצט אויך שיקען שפּעטער אויף צוריק צו קומען.

אהיים קומענדיג מיט צוויי יאָהר צוריק, האָט ער געטראַפען רחוקות און דאָס, אָבער די הויפּטזאַך איז געווען א שידוך פאַר זייער דערוואַקסענער בת־יחידה א זעהר פיין און אנשטענדיג מיידעל.

נישט האָבענדיג קיין אנדערע אויסוועג, האָבען זיי איהר געמוזט געבען א האַלב הויז אלס נדן און נאָך א קליינעם סכום מזומנים און ס'איז זי געלונגען מיט אן אנגערטע האַלבע יאָהר צוריק זייער טאָכטער אנשטענדיג חתונה צו מאַכען.

אזוי ווי אָבער די האַנגריאַכען פון נאָך דער חתונה זענען אוועק און דער יונגערמאַן האָט זיך אַרומגעוועהען, אז מיט א א קליין מזומן־קאַפּיטאַל וועט ער דאָ צו קיין עקזיסטענץ נישט קומען, איז ער באַלד אוועקגעפאָהרען קיין קאַנאַדאַ פון וואַנען ער האָט אויך אין א קורצער צייט געשיקט זיין ווייב די נויטיגע פאַפּירען און געפאָדערט, אז זי זאָל באַלד פערקויפען דאָס האַלבע הויז און צו איהם קומען.

צוליב דעם, וואָס זי האָט געוואָלט פערקויפען דאָס האַלבע הויז, איז צווישען איהר און צווישען איהרע עלטערען געקומען צו פערשידענע סכסוכים, אזוי, אז מען האָט נישט געקאָנט פערקויפען דאָס הויז און איהר רייזע איז דערפאַר אויפגעהאַלטען געוואָרען.

נאָך א געוויסער צייט און עטליכע אויפפאָדערונגען האָט זי בעקומען פון איהר מאַן א אולטימאַטיווע פאָדערונג: אדער זי זאָל תיכף קומען קיין קאַנאַדאַ אדער זי זאָל איהם איינגאַנצען פערגעסען. און אזוי ווי איהרע עלטערען האָבען זיך אויך פאַר דער דראָהונג וועניג געשראָקען און האָבען זייער טאָכטער אויך נאָך דעם נישט געגעבען די מעגליכקייט צו פאָהרען, האָט אויך איהר מאַן מקיים געווען די דראָהונג און האָט מיט דעם ווייב איבערגעריסען אלע בעציהונגען.

זייט דאַמאָלס איז צווישען טאָכטער און עלטערען פאָרגעקומען אפטע געקריגערייען און דאָס ווייבעל פלעגט צוליב כסדריגער אויפרעגונג פערברענגען כמעט די גאַנצע טעג איינזאַם אין איהר וואוינונג.

אַ מאָל אויף דער נאַכט האָבען די עלטערען געהערט דורך דער וואַנד, וועלכע פערבינדט זייער וואוינונג מיט דער טאָכטערס צימער, א זעהר שווערען קרעכצען. זיי זענען תיכף אריין אין איהר צימער. די טיר איז אָבער געווען פערשלאָסען פון אינעווייניג אזוי, אז מען האָט געמוזט די טירען אויפברעכען.

אין שטוב איז געווען טונקעל, און ערשט ווען מען האָט אנגעצונדען א ליכט, האָט מען דערזעהען דאָס שוידערליכע בילד.

דאָס ווייבעל איז געלעגען אין איהר בעט אין א טייך פון בלוט. איהרע שלעפען זענען געווען צעהאַקט זיי מיט א האַק. די צינג און ליפּען צופּיסען אדער צושניטען און כאָטש ס'איז געווען ביי איהר נאָך צו בעמערקען א לעבענס־צייכען, האָבען דאָך די אלאַרמירענדע דאָקטוירים קאָנסטאַטירט, אז זי שטאַרבט. אויפן צווייטען טאָג האָט זי אויסגעהויכט די נשמה.

טראַכטענדיג, וואָס אלעם זאָגט דערפאַר, אז מען האָט דאָ צו טון מיט א זעלבסטמאָרד, זענען דאָך פערדעכטיגט צוויי פאַקטען: ערשטענס האָט מען ביי איהר נישט געטראָפען קיין שום געגענשטאַנד, מיט וועלכען זי זאָל האָבען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד צווייטענס, איז דאָך זיך שווער פאָרצושטעלען, אז א מענש זאָל האָבען דעם מוט און קראַפט אויף אזא אופן זיך דאָס לעבען צו נעהמען. די פאָליציי בעשעפטיגט זיך מיט דעם ראַזיגען ענין.

די פאָליציי האָט געוואָרפען דעם חשד אויף 2 ברידער פון דער ערמאָרדעטער, וועלכע מען האָט אַרעסטירט אונטערן פערדאַכט, אז זיי זאָלען האָבען דערהרג'עט זייער שוועסטער.

די שכנים, וואָס האָבען זיך נישט איינמאָל צוגעהערט צו די סכסוכים, צווישען דער שוועסטער און ברידער און זייערע עלטערען בעשטעטיגען אין א געוויסער מאָס דעם חשד, נישט געקוקט אויף דער אלגעמיינער מיינונג, אז אזעלכע רוהיגע און כאַליעדע מענשען ואלע זאָגען בעגעהען אזא פערברעך.

דערווייל שטעהט די גאַנצע שטאָט אונטערן איינדרוק פון ראַזיגען געשעהעניש און די פאָליציי פיהרט די ווייטערע אויספאָרשונג.

א שפּאַציר איבער די גאַסען פון מאַדריד

שלוס פון 3־טען זייט.

זאַציע. עס האָט מיר גענומען דריי פערטעל שעה ביז איך האָב בעקומען מיין בילעט.

אין מאַדרידער האָטעל, וואו איך וואוין, האָב איך געהאַט א צווייטע ערפאַהרונג: עס איז צו מיר אנגעקומען א דעפּעשע פון ניו־יאָרק, און דער האָטעל־דינער האָט מיר טעלעפאָנירט, אז ער שיקט מיר די דעפּעשע באַלד ארויף אין מיין צימער. איך האָב שפּעטער אויסגערעכענט, אז די דעפּעשע האָט געמאַכט שנעלער דעם וועג פון ניו־יאָרק קיין מאַדריד, ווי פון דעם האָטעל־ביוראָ צו מיר אין צימער אריין...

•

דאָס שפּאַנישע טעאַטער.

איהר וואָלט, כ'לעבען געמעגט אמאָל קומען קיין מאַדריד „בעוואונדערען" די פּרימיטיווקייט פון שפּאַנישען טעאַטער. פערגעסט נישט, כ'בעט אייך, אז חוץ באַרצעלאָנאַ און מאַדריד די פּראָגרעסיווסטע שטאָט אין שפּאַניען, און אז איהר וועט דאָ אריינקומען אין שענסטען טעאַטער וועט איהר אלץ קומען צו דער איבערצייגונג, אז א דורכשניטליך קינאָ איז פיל שענער.

פאַר אן אמעריקאנישען האַלבען דאָלאַר (4 פּעסעטאַס) בין איך געזעסען, מאַלט אייך, אין דער צווייטער רייה (צענטער) און דער שטויב פון די טאַנצענדיגע קיס איז א נישט־אויסגעקערטער בינע האָט דערגרייכט מיין נאָז אין אזא שטאַרקער מאָס אז מיין שטענדיג ניסען האָט שיער נישט געשטערט די פאָרשטעלונג. פון ליכט־עפעקטען איז אפגערעדט, און דער פאָרהאַנג פאַלט דאָ מיט אזא קנאַק, און די אנאָנסען אויף דעם פאָרהאַנג האָבען מיך דערמאָנט אן די אלטע גוטע צייטען.

נאָר זינגען און טאַנצען קענען זיי, די שפּאַניער, מוזיק האָט דאָ איהר פולען תיקון יעדע אריע קריגט איך אין הארצען אריין, און אפּלאָדירען קען דאָס פאָלק ווי אפשר קיין אנדער פאָלק אין דער וועלט.

אין אט די אפּגעריסענע, אפּגעשליסענע טעאַטערס געפינט איהר געוועהנליך אן אָרקעסטער פון דרייסיג ביז פערציג מאַן און צעשפּילען זיי זיך אין שפּאַניש־אריענטאַלישע, כמעט יודישליכע נגונים, ווערט איהר אריבערגעטראַגען אין אנדערע וועלטען. און אז די פינגער־מיידעל פון דרום־שפּאַניען זינגט איהרע „הונישע" דבקות, ווערט דער עולם אויפגעציטערט פון בעגייסטערונג, ער הערט נישט אויף צו אפּלאָדירען, ביז ראַזעלבע ליד ווערט נישט איבערגעזונגען עטליכע מאָל.

יאָ, אויב איהר האָט נישט וואָס צו טון, קומט קיין שפּאַניען הערען געזאַנג, איהר וועט הנאה האָבען.

מאַדרידער יודען.

איך האָב מיט זיי ביידען גערעדט, מען האָט מיר אפילו, אז עס איז דאָ גאָר יודען אין מאַדריד, נאָר אפילו מיט ליכט האָב איך זיי נישט געקענט געפינען. און אנדערע לענדער זעהט מען אמאָל א „לעווי" אדער א „סאַלאָמאָן" אין א טעלעפאָן־בוך אדער אויף א שילד, — דאָ אין מאַדריד איז קיין זכר נישטאָ פון זיי.

דאָן ראַזע פּעראַטשאַ, אן ארטאָדאָקסישער יוד, אן אנגעזעהענער כלל־טוער האָט פאַר מיר כמעט געוויינט, ווען ער האָט גערעדט וועגען יודישען לעבען אין שפּאַניען בכלל און אין מאַדריד בפרט. מיט עטליכע יאָהר צוריק, זאָגט ער, האָט זיך אין מאַדריד געוואוינט א שוחט ערגעץ פון מאַראָקאָ. דער ראַזינער שוחט האָט אריינגעטראַגען א ביסעל יודישקייט אין שטאָט, ווייל נישט נאָר איז ער געווען א שוחט, נאָר א מוהל און א חזן און שאלות פּסקי־נען האָט ער אַראי אויך געקענט. איז דער שוחט געשטאָרבען — פון לונגען־אנטצינדונג, נישט פאַר אונז געדאַכט, — איז אויס יודישקייט. יום־כּפּור האָבען זיך געוואוינט 17 יודען אין דעם זאַל, וואָס דאַרף זיין א שוהל, מען האָט אביסעל געדאַווענט, אָבער האָט עס יעצט זיין איבער־א־יאָהר יום־כּפּור, — ווער קען וויסען?

עס זענען פערהאַן יודען אין מאַדריד, אָבער זיי ווילען זיך נישט לאָזען דערקענען. איינער א פעניאַר בויער, א דייטשער יאַהודי, איינער פון די גרעסטע באַנקירען און שטאָט פלעגט אמאָל געבען געלד פאַר יודישע צוועקען, אָבער איצט האָט ער זיך איינגאַנצען אפּגעזאָגט פון אלע יודישע ענינים. א צווייטער יוד איז פערהאַן אויך א רייכער, האָט ער אין די לעצטע יאָהרען אנגעהויבען צו דערצעהלען, אז די מאַמע זיינע איז געווען, לא עלינו, א קאַטאָ־ליטשקע, אָבער דאָן פּעראַטשאַ ווייסט, אז עס איז א ליגען, ווייל די מאַמע זיינע איז געווען א יודישע פרוי פון ענגלאַנד און קיין ענגלאַנד איז זי געקומען פון פּינסק... לא די, וואָס עס איז דאָ וועניג יודען, זאָגען זיך די עטליכע אויך אפּ...

— שווער צו לעבען אין יודישקייט אהן א שוחט, — האָט זיך פאַר מיר בעקלאָגט דאָן פּעראַטשאַ, אָבער...

— מילא, א שוחט, ווי א שוחט, — האָב איך איהם „געטרייסט", די יודען דאָ עסען דאָך מסתם חזיר־פלייש און צו חזיר דאַרף מען קיין שוחט נישט האָבען, אָבער א מוהל?...

— און ווען עס זאָל זיין א מוהל? — האָט דאָן פּעראַטשאַ געענטפערט, — ער וואָלט דאָך דאָ געשטאָרבען פון ארבייטסלאָזיגקייט. קיין יוד אין מאַדריד וויל נישט מל זיין זיינע זיהן.

צ. ה. ב־ן.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, גלידער.
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינציגער פּראַקטיקער פון עטליכע ארטאָפּעדיש...
צוריק געקומען.

לאָדזשער קאַמערל־טעאַטער „ארט"
פריהער ענגל. זאַל 1. מאַי 2
קינסטל. ליט. ם. בראָדערזאָן, דיר. י. שטערנגאָטש, קאָמפּ. ד. ביינעלמאַן
קאָנפעראַנסיער: נתן רייכענבערג.
היינט, דינסטאָג, 9.30 אָוונט צום 44־טן מאָל א פּאָפּול. פאָרשטעלונג צו ביליגע פּרייזען פון 1 ביז 3 זל.,
ס'ווערט געשפּילט: „חי־געלעבט" \ 18 שלאָגער־נומערן 18
בילעטען צו בעקומען יעדען טאָג ביי דער קאַסע פון טעאַטער פון 11—1 מיטאָג און פון 5 נאָכמ.

ס'גייט נאָך דער שאָטען

44) (סענסאַציאָנעלער ראָמאַן)

דאַניעל וואַלדמאַן האָט פאַרגעגנומען די רעהולעך פון די אויגען און א שמייכעל געטון.

זיין שמייכעל איז אָבער נישט געווען קיין פרעהליכער: עס איז געשעהן דאָס, פאַרוואָס ער האָט מורא געהאַט.

איצט, ווען בעגסדאָרף אליין איז געוואָרען זיין שונא, איז די לאַגע זיינע געוואָרען א געפעהרליכע:

דער גראַף האָט געהאַט א כח און א ווירקונג נישט נאָר אין דער הכרער געזעלשאַפט. דורך א וואונק פון זיין פינגער וועט אויפגעקאָכט ווערען די גאַנצע אונטערוועלט.

אויף לעשנג גאַס אין לאַבאָראַטאָריום וועט ער, מסתמא, קומען נישט אליין, נאָר ארומגערינגעלט מיט א גאַנצע קאָמפּאַניע לייב־דינער.

וואַלדמאַנען האָט אָבער נישט געשראָקען די צאָהל שונאים — ער האָט געפיהלט, אז אין בעגסדאָרפ'ן טרעפט ער אן א געגנער, וואָס קען זיך מיט איהם פאַרמעסטען — א רוהיגען, א קלוגען, אן איבערגעצייגטען אין זיך.

מיט איין וואָרט — אזא מענשען, וואָס קען אָפּנעהמען א מענשליך לעבען פונקט מיט אזא גלייכגילטיגקייט, ווי מען שאָקעלט אָפּ דעם אש פון א פּאַפּיראָס אין אן אש־בעכער.

ס'זענען אָבער, איבעריגענס, געווען א סך שאַנסען דערפאַר, אז ער וועט זיך דרייסט און מיגנעריש אליין אוועקשטעלען געגען איהם פּנים אל פּנים. דאַן וועט עס זיין א ביטערער קאַמף — א קאַמף נישט אויף לעבען, נאָר אויף טויט. דער, וואָס וועט פאַרשפּילען וועט אומקומען.

וואַלדמאַן האָט זיך א ביסעל אפּגערוהט פון די אויער־רעהרלעך, דערנאָך האָט ער זיי ווידער אנגעטון און צונויפגעשטעלט די קאָמבינאַציע, וואָס ער האָט פון לאַנג געקאָנט אויף אויסווענדיג.

די האַנד זיינע האָט געציטערט איבערגעשטעלט די דראָטען, און דער רעזולטאַט איז תיכף, אָהן ספּעציעלע בעמיהונגען אנגעקומען.

די דראָטען האָבען געבראַכט א גערויש פון דריי שטימען מיטאַמאָל, וואָס האָבען זיך אויסגעטענה'ט איינער מיט'ן אנדערען, און זיך איבערגעשלאָגען די רייד.

דאַניעל האָט נעקאָנט אויסגעצייכענט די דאָזיגע שטימען: עס האָבען זיך אדורכגעשמועסט דאַנקעוויטש, שימאַנסקי מיט זייער הויפּט־לייטער.

וואַלדמאַן האָט מיט דער לינקער האַנד פונאַנדערגעשפּרייט פאַר זיך, כדי צו פערשרייבען דעם שמועס.

— איך בעט אייך וועגען ארויסגעבען אן ארעסט־בעפעהל! — האָט דאַבקעוויטש פער'עקשנט גע'טענה'ט.

— זענט איהר איבערצייגט אין וואַלדמאַנס שולד?

— אבסאָלוט! לכתחילה בין איך אליין געווען אין א ספק, אָבער א צט בין איך מוחלט ז'כאַר. איך ווייס, אז ווען מיר וועלען ארעסטירען וואַלדמאַנען וועלען מיר תיכף לעזען אלע סודות, ובפרט — די רעטעניש מיט'ן „שאָטען". איך בעט אייך ארויסצוגעבען דעם בעפעהל, און שיקען טעכניקער־עקספּערטען צו איהם אהיים.

— קענט איהר דען זיך אליין נישט דאַרט פונאַנדערקלייבען?

— איך וויל, אז איהר אליין זאָלט בעטראַכטען דאָס צימערל. דאָס איז עפּיס א מוזעאום פון גרויזאַמקייטען, און נישט קיין לאַבאָראַטאָריום — ס'איז א סכנה עפּיס אנצוריהרען מיט א פינגער: עס קאָן דיך דערהרג'ענען, אויפרייסען, צוקאַליעטשען אויף טויט. ס'איז ממש א נס, וואָס ליפּאָווסקי האָט זיך ארויסגעקראָגען, אין לאַבאָראַטאָריום, און איז נישט פריהער א צעהן מאָל דערהרג'עט געוואָרען אויפ'ן וועג. אגב האָב איך אין ליפּאָווסקי'ס טאַשען געפונען פערדעכטיגע קאַפּסולען, וועלכע כ'האָב אוועקגעשיקט כעמיש צו אנאַליזירען. לויט מיין מיינונג איז עס עפּיס א געפעהרליכער סם־גאַז אדער עפּיס עהנליכעס. און — אָט איז קאַרטעל, וועט איך האָב אויך ביי איהם געפונען.

דאַנקעוויטש האָט ארויסגענומען דאָס קאַרטעל פון פּאָרטפעל און איבערגעגעבען עס דעם לייטער.

— איהר זעהט, זי איז פונקט אזא, ווי די, וואָס מיר פלעגען בעקומען... דערזעלבער „שאָטען" האָט זי טאַקי אנגעשריבען צו ליפּאָווסקי'ן!

— הם! — האָט דער לייטער מיט אומצופרידען א ברום געטון, און מחמת דעם דאָזיגען אומצופרידענקייט איז דאַבקעוויטש ממש ארויס פון די כלים.

— איך האָב אנ'ענטשלאָסען פעסטע מיינונג וועגען דעם הער דאַניעל וואַלדמאַן! — האָט ער קורץ א זאָג געטון.

— און איהר מיינט דערביי, אז ער טאַקי איז עס דער „שאָטען"?

— איך מיין, ער שטעהט בראש פון דער גאַנצער פערברעכערישער וועלט אין וואַרשאַ. ער איז דער אנפיהרער פון די אלע אנפיהרערס, ער איז דער „צאַר" פון דער וואַרשאַווער אונטערוועלט... און איך מוז בעקומען אן ארעסט־בעפעהל... וועט איהר אונטערשרייבען?

— מילא! — האָט א זיפץ געטון דער לייטער, און אנגעקלונגען. — באַלד וועל איך פערארדענען...

וואַלדמאַן האָט געהערט, ווי ס'איז ארויסגעגעבען געוואָרען די פאַראָרדנונג צוזוגרייטען דעם בעפעהל, און ברענגען איהם צום חתמ'ענען.

ער האָט שווייגענדיג א שמייכעל געטון צו זיינע אייגענע געדאַנקען:

עס איז דאָך באמת געווען לעכערליך צו הערען, ווי מ'בעפעהלט איהם צו ארעסטירען אונטער אזא שרעקליכען פערדאַכט.

אין משך פון די לעצטע צעהן מינוט האָט זיך דער טייוועל ארייגעמישט אין דעם גורל פון זיין לעבען און אוועקגעשטעלט איהם גלייכצייטיג צווישען צוויי פייערען.

איז — פאַר וועלכער סכנה דאַרף ער מעהר מורא האָבען?

אלס ענטפער אויפ'ן לייטערס פראַגע, האָט דאַנקעוויטש קורץ און טרוקען אויפגעקלעהרט די מיטלען, וואָס ער קלויבט זיך אנצונעהמען כדי צו ארעסטירען דאַניעל וואַלדמאַנען.

וואַלדמאַן האָט אלץ אויסגעהערט און אפּגעווישט מיט א טיכעל דעם פערשוויצטען שטערן.

— אוף! — האָט ער א בלאָז געטון — עס ווערט דאָך הייסער, ווי איך האָב גערעכענט.

(פאָרטזעצונג קומט).

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26,ביים פלאץ קאשטשעלני

בעמ.: בעת דער פויזע קאנצערט
פון גיגאנטישע מארקאני-ראדיא.
פערשטארקטער ארקעסטער.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

הייבט אויף פאלג. טאג — גרויסע מעכטיגע פרעמיערע! — הייבט אין פאלג. טאג

„דאס בלוטיגע אות"

Liljana Gish i Lars Hansen
די הויפט-ראלען קרעאירען די בערימטע עקראן-שטערנס

נעכסטער פראגראם: „גאלדענער גהינום" אין דער הויפט-ראלע **DOLORES del RIO**

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!

פרוכטבארקייט

פאסצינירענדע דראמע לויט'ן ווערק פון עמיל זאלא
אין די הויפטראלען:
Gabriel Gabrio i Diana Karenne

נעכסטער פראגראם: „ביים קאמין"
בעריהמטע רוסישע דראמע. :—: אין דער הויפטראלע:
Maksimow, Wiera Chołodnaja i Runicz

Dr. med.
LAJCHTER
צאהן-כירורג
Chor. szczęk, dziąseł, podniebienia, języka it.p
przeprowadził się
na ZIELONĄ 9
I p.front, **tel. 149-66**
od $1^1/_2$–5 po poł.

Dr. med.
G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט
פאר אויגען-קראנקהייטען
טראוגוטא 12,
טעל. 175-10.
נעהמט אן פון 11—1 בטאג
און פון 7—8 אוו.
6162

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
זויט און וענערישע קראנקהייטען און ליפשמאלאינבאג
עמט אן פון 4—7 אין אווענט

מיר זוכען
פעהיגע פארטרעטער צו
א ראטען-פערקויף פון
פרעמיובקעס. זיכערע עק-
זיסטענץ.
Gospodarczy Zakład
Kredytowy Lwów,
Wałowa 11a
אינקאסא פון וועקסעל-
בעטראגען

קאנקורענץ!

אין ערשטקלאס. דאמען- און הערן-פריזיער-אנשטאלט
מ. קופקא, פאלודניאווא 12
ועבען די פרייזען, צוליב'ן קריזיס, געווארען פארקלענערט:

דאמען-סאלאן:		הערן-סאלאן:	
שערען דאמען	80 גר.	ראזירען מיט קעלניש-וואסער	40 גר.
שערען שילער	60 גר.	ראזירען און שערען	1 זל.
וואסער אנדולאציע	1.50 זל.	שערען	70 גר.
אייזען-אנדולאציע	1.— זל.	שערען א יונגעל	50 גר.
קאפ-וואשען מיט טרוקענען	1.— זל.	קאפ-וואשען	50 גר.
מאניקיר	70 גר.	מאסאזש	50 גר.

פארבען די האר, ברעמען און וויעפערן אין אלע פארבען צו צוגענגליכע פרייזען.
ערשטקלאסיגע בעדינונג! ערשטקלאסיגע בעדינונג!

די פערוואלטונג פון דער
יודישער קהלה

אין לאדז מאכט בעקאנט, אז דער

5. טייל פון עטאט-רעגיסטער אויפ'ן 1929 יאהר,

וואס ענטהאלט די עטאט-צאהלער פון די גאסען: פיראמא-וויטשא, פל. דאמבראווסקי, פל. קאשטשעלני, פל. רעימאנטא, פל. וואלנאשטשי, פאדלעשנא, פאדזשעטשנא, פאלודניאווא, פאמאר-סקא, פאלנאצנא, פראפעס רסקא, פרוסא, פרינציפאלנא, פרושע יאזד, פזשעגדזאלניאנא, פוצקא, ראדוואנסקא, רייטערא, רוזשאנא, ריבנא, זשגאווסקא, סענאטארסקא, שענקיעוויטשא, שעראדזקא, שערעקאווסקא, סקלאדאווא, קס. איגנאצי סקארופקי, סקווערא, סלאוויאנסקא, סמוגאווא, סאלנא, סאסנאווא, ספאצעראווא, ספארנא, סט. רינעק, שוו. סטעפאנא, סטאדאלניאנא, סובאלסקי, שארא, שקאלנא, שאפענא, שטארקא און 6-טער שערפינג, ווערט אויסגעלייגט לויט די עקזיסטירענדע פארשריפטען צום אדורכ-זעהען במשך פון 8 טעג, ד.ה. פונם 18-טען ביז'ן 26-טען ד.ח. איינשליסליך אין דער קאנצעלאריע פון דער קהלה (פרייהייטס-פלאץ 6) אין די שעה'ן פון 10 פריה ביז 1 א זייגער בייטאג.

לאדז, דעם 17. פעברואר 1930. 15180

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז און הארן-קראנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אוונד.

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—8
ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין- אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 הויז ווג.
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס-הילף	$11^1/_2$-1 5-6
ד"ר מאנמאר כירורגישע-קראנק.	$4^1/_2$-$5^1/_2$ ווג. 1—2
ד"ר וויינבערג אינ. הארץ לונגען	12—1, $6^1/_2$—$7^1/_2$
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראיענטשיק צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס צאהן-ארצט	8—2

צאהן-מויל האלונג, בעלייכטונגען, קארענען, מאסטען א.א.וו.
בא דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
הײלונג פון הויט קראנקהייטען, פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שוועסטער.
איספונקציען שטונדען (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש.גאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערוועז-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. M. ELIASBERG
CHIRURG
przeprowadził się na ul.
Piotrkowską 80, tel. 117-87
Przyjmuje od 4–5 po poł.

Dr. med. **H. KRAUSKOPF**
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 113-47
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

Dr. med. **H. Lubicz**
צעגעלניאנא 43, טעל. 41-32
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אווענט

א שטוב מיט א קיך
מיט אלע בעקוועמליכקייטען
זוניגע וואוינונג איז צו פערמיטען.
צו ערפאהרען פרענציסקאנער 30, ביים ווירט.

צאהן-ארצט
טאנדאווסקא
גלובנא 51, טעל. 174-93
נעהמט אן צו לעטשניצע-פרייזען
פון 9 פריה ביז 8 אווענד.

צאהן-דאקטאר
L. Berger
זגערזשער 21, פראנט, 1 שטאק, עמפאנגס-שעהן פון 9,30 ביז 1 בייטאג און פון 5 ביז 8,30 אווענד.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה
בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש,
אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום
איבער דעם זאלסטו נאר קומען אין מיין
רעכטסקאנסולטענט-ביורא צו ה'
מאנעלא, פיעטריקאווער 17
(וואכאדניא 52) טעל. 148-79
וואו צו ווערט פינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס:
ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפע-לאציעס, אדוואלאניעס, סלאווזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסילענט
פעטריקאווער 17.

ייין כשר!
צוליב דער ערעפנונג פון דער נייער וויין-אין מעהד-פאבריק
אלטער מארק 2
פערקויף איך אלס רעקלאמע א ½ ליטער גוטען וויין נור 65 גר. מיט אכטונג
פירמע „פראגרעס"
2 אלטער מארק 2.
בעמ.: פאר סוחרים ראבאט.

צוליב פאמיליען-אנגעלעגענהייטען
איז פון זאפארט צו פערקויפען שפאט ביליג
6 מארגעס לאנד
מיט 2 געמויערטע וואוין-הייזער
בעשטעהענד פון 26 צימערן,
פון וועלכע 10 צימערן זענען
זאפארט צו בעוואוינען.
אפפערטען אין אדמיניסטראציע „נייער פאלקסבלאט"
אונטער „שפאט ביליג 16.000" 15134

קאלאביאל-הענדלער
קאאפעראטיוו-באנק
צעגעלניאנא 15
זוכט **אבוכהאלטער** (רין)
קוואליפיצירט אין קאאפעראטיוו-באנק-וועזען.

ביטשריפטען- און האנדעלס-בעראטונגס-ביורא
ערטיילט אלערליי אינפארמאציעס און פיהרט
אפערמיטלונגס-אפטיילונג
„OBRONA"
אינהאבער: מאקס בארנשטיין און קאמפ.
לאדז, שענקעוויטשא 15
ערלעדיגט אלערליי ביטעס אין געריכט, אדמיני-סטראציע. סקארב און מיליטער-אינסטאנצען.
בעמערקונג: ספעציעלע וועקסעל- און שטייער-אפטיילונג,
מיטארבייט פון ערשטקלאסיגע פאך-קרעפטען.
די ביורא איז טעטיג פון 9 פריה ביז 7 אין אווענד.

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלונג א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך.
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . . . 8 .
... א מיליטער-שורה ... דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסל. 160 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 23.